

PROGNOZA

ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

**ustaleń zmiany Studium uwarunkowań i kierunków
zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Dobiegniew**

dr Grzegorz Synowiec

Wrocław, lipiec 2021

SPIS TREŚCI:

I.	PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA PROGNOZY	4
II.	ZAKRES MERYTORYCZNY ORAZ METODA PRZYJĘTA W OPRACOWANIU PROGNOZY	5
III.	ANALIZA I OCENA STANU ZASOBÓW ŚRODOWISKA.....	7
3.1	Uwarunkowania wynikające z położenia, rzeźby terenu i budowy geologicznej.....	7
3.2	Uwarunkowania topoklimatyczne.....	8
3.3	Uwarunkowania wynikające z obecności wód powierzchniowych i podziemnych	9
3.4	Uwarunkowania glebowe	14
3.5	Uwarunkowania wynikające z obecności gatunków chronionych roślin i zwierząt, obszarów chronionych, obszarów cennych przyrodniczo i walorów krajobrazowych ..	14
3.6	Uwarunkowania wynikające z jakości powietrza atmosferycznego	20
3.7	Uwarunkowania wynikające ze stanu klimatu akustycznego	21
3.8	Uwarunkowania wynikające z obecności obiektów emitujących promieniowanie elektromagnetyczne.....	28
IV.	EKOLOGICZNE UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO OBSZARU GMINY	30
V.	INFORMACJE O ZAWARTOŚCI I GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTU STUDIUM.....	32
5.1	Kierunki polityki przestrzennej wyznaczone w Studium.....	32
VI.	OCENA WPLYWU USTALEŃ STUDIUM NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA.....	34
6.1	Analiza i ocena wpływu rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych na środowisko.....	34
6.2	Wpływ ustaleń Studium na elementy środowiska we wzajemnym powiązaniu.....	36
VII.	ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, ZMNIEJSZANIE LUB KOMPENSOWANIE NEGATYWNYCH DZIAŁAŃ NA ŚRODOWISKO ORAZ PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH.....	39
VIII.	ANALIZA I OCENA CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYCH NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU.....	41
IX.	INFORMACJE O MOŻLIWYM ODDZIAŁYWANIU NA OBSZARY NATURA 2000 I OBSZARY CHRONIONE.....	44
X.	POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU.....	48
XI.	METODY ANALIZY REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU STUDIUM.....	49
XII.	PROGNOZA ZMIAN ŚRODOWISKA W WYNIKU REALIZACJI USTALEŃ STUDIUM.....	51
12.1	Przyjęte założenia.....	51
12.2	Prognoza skutków wpływu ustaleń Studium na środowisko	51
12.3	Oddziaływanie ustaleń Studium poza obszarem opracowania	52

12.4	Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko	52
12.5	Oddziaływanie skumulowane	52
XIII.	STRESZCZENIE	53

I. PODSTAWA PRAWNA OPRAWOWANIA PROGNOZY

Podstawą do sporządzenia niniejszej zmiany studium była uchwała Nr XXVIII/177/20 Rady Miejskiej w Dobiegniewie z dnia 14 grudnia 2020 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Dobiegniew, obejmujących teren działek nr ewid. 158/1, 158/2 i 162 obr. Mierzęcin, gm. Dobiegniew.

Podstawą prawną opracowania prognozy oddziaływania na środowisko ustaleń projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego stanowią:

- ⇒ Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2021 r. poz. 247);
- ⇒ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2020 r. poz. 1219);
- ⇒ Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2021 r. poz. 741)

Opracowanie *Prognoza oddziaływania na środowisko dla Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Dobiegniew* ma na celu dokonanie oceny skutków realizacji ustaleń Studium w odniesieniu do poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego, wskazanie potencjalnie uciążliwych lub korzystnych dla środowiska ustaleń urbanistycznych i stanowi integralną część opracowania Studium oraz podaje rozwiązanie poprawiające istniejący i planowany sposób zagospodarowania.

II. ZAKRES MERYTORYCZNY ORAZ METODA PRZYJĘTA W OPRACOWANIU PROGNOZY

Obowiązek sporządzenia Prognozy, a także jej ogólny zakres, wynika z ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (art. 46 - 53). Zgodnie z nim prognoza:

- określa, analizuje i ocenia istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu, stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem, istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu, przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;
- przedstawia rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru - rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Zakres merytoryczny prognozy jest bardzo szeroki i obejmuje kompleks zagadnień związanych z problematyką ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego i kulturowego, ochroną zdrowia mieszkańców i zasobów naturalnych, kształtowaniem i ochroną walorów krajobrazowych.

W trakcie sporządzania prognozy przeanalizowano rozwiązania funkcjonalno-przestrzenne i pozostałe ustalenia projektu *Studium* pod kątem ich zgodności z uwarunkowaniami ekofizjograficznymi. Analizie poddano również ustalenia projektu *Studium* dotyczące warunków zagospodarowania terenu.

Oddziaływanie na środowisko przyrodnicze i krajobraz zainwestowania przewidzianego projektem *Studium* oceniano, posługując się następującymi kryteriami:

- ⇒ charakterem zmian (bardzo korzystne, korzystne, niekorzystne, niepożądane, bez znaczenia),
- ⇒ intensywności przekształceń (nieistotne, nieznaczne, zauważalne, duże, zupełne),

- ⇒ bezpośredniości oddziaływania (bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane),
- ⇒ okresu trwania oddziaływania (długoterminowe, średnioterminowe, krótkoterminowe),
- ⇒ częstotliwości oddziaływanie (stałe, okresowe, epizodyczne),
- ⇒ zasięgu oddziaływania (miejscowe, lokalne, ponadlokalne, regionalne, ponadregionalne),
- ⇒ trwałości przekształceń (nieodwracalne, częściowo odwracalne, odwracalne, możliwe do rewaloryzacji).

Załącznikiem do tekstu Prognozy jest rysunek w skali *Studium* (1:10000).

III. ANALIZA I OCENA STANU ZASOBÓW ŚRODOWISKA

3.1 Uwarunkowania wynikające z położenia, rzeźby terenu i budowy geologicznej

Obszar zmiany Studium obejmuje działki 158/1, 158/2 i 162 w obrębie ewidencyjnym Mierzęcin w gminie Dobiegniew. Działki znajdują się na południowym krańcu miejscowości i są od południa ograniczone linią kolejową, od wschodu drogą wojewódzką 161. Są to tereny rolne wykorzystywane pod uprawy lub jako tereny łąkowe.

Według najnowszej regionalizacji fizyczno - geograficznej z 2018 r. (*Physico-geographical mesoregions of Poland: Verification and adjustment of boundaries on the basis of contemporary spatial data (Geographia Polonica (2018), tom 91, nr 2)*) obszar zmiany Studium położony jest w mezoregionie Równina Drawska.

Równina Drawska (314.63) to mezoregion fizycznogeograficzny w północno-zachodniej Polsce, zaliczany ze względu na typ mezoregionów do sandrów w granicach ostatniego zlodowacenia z jeziorami w regionie nizin i obniżeń, przechodzący od północy w Pojezierze Ińskie i Wysoczyznę Łobeską, od wschodu w Pojezierze Wałeckie, od południa w Kotlinę Gorzowską i od zachodu w Pojezierze Choszczeńskie i Pojezierze Dobiegniewskie. Obejmuje obszar przeważnie piasków glaciofluwialnych w dolinie Drawy, spod których gdzieś wyrastają pojedyncze moreny. Na Równinie Drawskiej liczne są jeziora wytopiskowe. Większa część równiny porośnięta jest borem sosnowym – Puszcą Drawską.

Budowa geologiczna

Gmina Dobiegniew leży w strefie przylegającej od południa do głównego pasma moren pomorskich i jest strefą kontrastów krajobrazowych. W rzeźbie terenu występują częste przejścia pomiędzy płaskimi, monotonnymi równinami sandrowymi do form bardziej urozmaiconych o większych wysokościach względnych. Krajobraz terenu na obszarze Równiny Drawskiej tworzą rozległe płaskie powierzchnie. Wysokości bezwzględne oscylują w granicach 50-80 m npm, przeciętne deniwelacje osiągają kilka metrów. Obszar zmiany Studium położony jest na wysokości ok. 55 – 60 m npm, a teren nieznacznie opada w kierunku południowym, w stronę torów kolejowych. Większe deniwelacje (kilkanaście metrów) występują w okolicach dolin rzecznych oraz rynien jeziornych. Urozmaicenie rzeźby Równiny Drawskiej stanowią terasy zalewowe rzek Drawy i Płociczny oraz ich dopływów. Obszar zmiany Studium znajduje się na wypłaszczeniu po wschodniej stronie doliny Mierzęckiej Strugi i jest położony około 15 m powyżej dna doliny, oddzielony od niej wyraźną krawędzią morfologiczną.

Pod względem geologicznym obszar gminy leży na pograniczu niecki szczecińskiej i antyklinorium kujawsko-pomorskiego. Obszar gminy w głębszej budowie geologicznej pokryty jest przez osady kredowe reprezentowane przez margle i wapienie margliste kampanu (górną kreda) pochodzące z najmłodszych dwóch pięter kredy: kampanu i mastrychtu. Powierzchnia czwartorzędowa jest wynikiem procesów egzaracji (mechanicznego niszczenia podłoża) lodowcowej i tektonicznej a także erozji i denudacji. Pokrywa czwartorzędowa składa się głównie z piasków, żwirów, glin zwałowych i ilów. Miąższość tych osadów na terenie opracowania przekracza 150 m. W profilu osadów czwartorzędowych wydzielić można osady 5 zlodowaceń: gliny zwałowe zlodowaceń południowopolskich (Nidy i Sanu), gliny zwałowe z przewarstwieniami osadów wodno-lodowcowych – piasków i żwirów – zlodowaceń środkowopolskich (Odry i Warty), silnie piaszczyste gliny zwałowe przewarstwione żwirowo-piaszczystymi osadami wodnolodowcowymi zlodowacenia Wisły. W dnach dolin rzecznych, rynien jeziornych i w obniżeniach bezodpływowych zalegają piaski i żwiry, namuły, osady organiczne i torfy.

Zgodnie ze szczegółową mapą geologiczną na obszarze opracowania występują utwory plejstoceny związane ze zlodowaczeniem północnopolskim, takie jak gliny zwałowe, ich zwierzeliny oraz piaski i żwiry lodowcowe, piaski i żwiry sandrowe.

Uwarunkowania geotechniczne

Obszar zmiany Studium znajduje się w granicach rejonu o warunkach geologiczno - inżynierskich z reguły korzystnych dla budownictwa. Jest to spowodowane położeniem na wysoczyźnie morenowej w strefie występowania czwartorzędowych glin zwałowych zlodowaceń północnopolskich, zaliczonych do mało skonsolidowanych. Na obszarze tym występują głównie grunty spoiste zwarte, półzwarte i twaroplastyczne oraz, podrzędnie, grunty niespoiste średniozagęszczone (piaski i żwiry wodnolodowcowe poziomów sandrowych) i zagęszczone (piaski lodowcowe i miejscami wodnolodowcowe oraz piaski i żwiry moren czołowych).

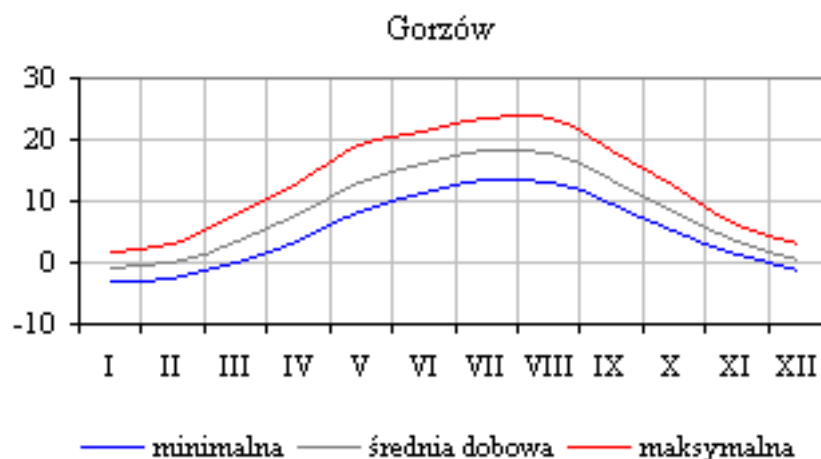
Z punktu widzenia właściwości geotechnicznych gruntów na obszarze zmiany Studium występują korzystne warunki do posadowienia zabudowy. Należy jednak stwierdzić, że w utworach gliniastych mogą występować wody zawieszane obniżające ich wytrzymałość.

3.2 Uwarunkowania topoklimatyczne

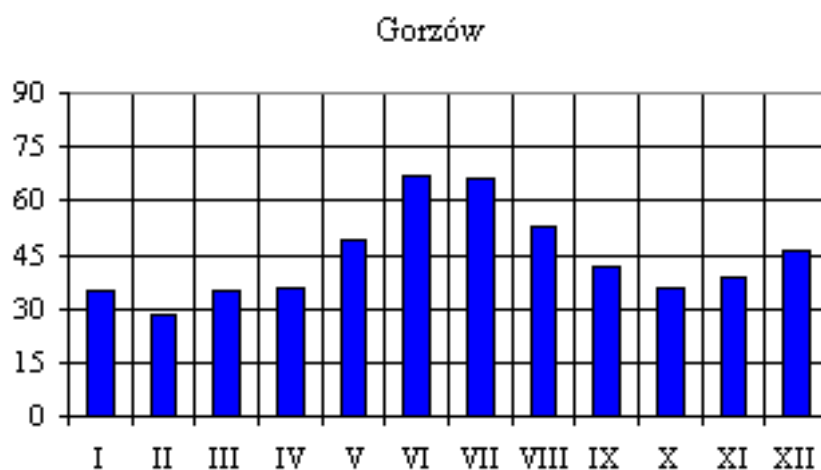
Klimat na obszarze zmiany Studium należy do strefy klimatu umiarkowanego, w obszarze przenikania wzajemnego wpływów morskich i kontynentalnych, czego skutkiem są zmienne stany pogodowe, które uzależnione są od rodzaju napływających mas powietrza.

Warunki klimatyczne gminy Dobiegniew determinowane są głównie przez dwa czynniki: geograficzny wynikający z lokalizacji obszaru opracowania w środkowej Europie i położenia w obrębie Pojezierza Dobiegniewskiego i Równiny Drawskiej, oraz czynnik cyrkulacyjny związany z ruchami morskich, arktycznych i kontynentalnych mas powietrza. Teren ten charakteryzuje się stosunkowo korzystnymi warunkami klimatycznymi. Amplitudy temperatury są mniejsze niż przeciętne w Polsce, wiosny i lata są wczesne i ciepłe, zimy łagodne z nietrwałą pokrywą śnieżną, zalegającą około 50 dni. Okres wegetacyjny trwa średnio około 215 dni. Przeważające kierunki wiatru na terenie opracowania pochodzą z sektora zachodniego oraz północno-zachodniego. Największe prędkości wiatrów notowane są zimą i wiosną, a najmniejsze latem; średnie roczne prędkości wiatrów zawierają się w granicach od 3,4 m/s do 3,6 m/s. Wraz ze wzrostem prędkości wiatrów nasila się wiele procesów atmosferycznych, które wpływają na warunki bioklimatyczne, czyli między innymi procesy wentylacyjne, zwiększenie ochłodzenia, usuwanie zanieczyszczeń atmosferycznych oraz pary wodnej. Na obszarze gminy Dobiegniew najcieplejszym miesiącem jest lipiec 17,7°C a najchłodniejszym styczeń -2,2° C, średnia roczna temperatura sięga 7,7°C. Roczna suma opadów wynosi 560 mm.

Ryc. 1. Przebieg roczny temperatury powietrza [0C] (źródło: IMGW Oddział w Poznaniu)

Ryc. 2. Przebieg średnich miesięcznych sum opadów atmosferycznych [mm] (źródło: IMGW Oddział w Poznaniu)

Obszar zmiany Studium obejmuje tereny otwarte położone w bezpośrednim sąsiedztwie doliny rzeki. Są to tereny równinne z dobrym przewietrzaniem i większymi kontrastami temperaturowymi i mniejszą obecnością wilgoci w powietrzu. Na obszarze zmiany Studium panują korzystne warunki bioklimatyczne ze względu na obecność terenów otwartych. Obszary zurbanizowane nie charakteryzują się zbyt zwartą zabudową dlatego nie powodują podwyższania temperatury powietrza. Sąsiadująca dolina Mierzęckiej Strugi charakteryzuje się topoklimatem inwersyjnym z większą możliwością wystąpienia mgieł.

3.3 Uwarunkowania wynikające z obecności wód powierzchniowych i podziemnych

Wody powierzchniowe

Na obszarze gminy sieć hydrograficzna jest bardzo bogata. Największą rzeką przepływającą przez teren gminy jest Drawa, zlokalizowana w jej północno-wschodniej części. Druga pod względem wielkości jest Mierzęcka Struga. Ponadto na terenie gminy występuje gęsta sieć innych mniejszych cieków oraz rowów melioracyjnych oraz zlokalizowanych jest wiele jezior polodowcowych.

Bezpośrednio na obszarze zmiany Studium nie występują wody powierzchniowe. Najbliżej znajduje się dolina Mierzęckiej Strugi (ok. 150 – 200 m od granic działki)..

Zgodnie z podziałem na jednolite części wód powierzchniowych obszar zmiany Studium znajduje się w granicach jcwp rzeczne Mierzęckiej Strugi od Jeziora Wielgie do ujścia do Drawy.

Tab. 1. Charakterystyka jcwp na obszarze zmiany Studium.

JCWP	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan (ogólny)	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	Cele środowiskowe	Termin osiągnięcia celów środowiskowych	Uzasadnienie odstępstwa
Mierzęcka Struga od jez. Wielgie do ujścia	co najmniej dobry	dobry	dobry	zagrożona	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	2015	-

Cele środowiskowe dla jednolitych części wód ustalone zostały w „*Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry*” (Dz. U. z 2016 r., poz. 1967). Opracowanie planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy wynika z ustaleń Ramowej Dyrektywy Wodnej. Plany są narzędziem polityki wodnej w Polsce i stanowią podstawę do podejmowania decyzji mających wpływ na stan zasobów wodnych oraz określają zasady gospodarowania wodami w trakcie 6-letniego cyklu planistycznego. Cele środowiskowe dla jednolitych części wód zostały oparte głównie na wartościach granicznych poszczególnych wskaźników fizyko-chemicznych, biologicznych i hydromorfologicznych określających stan ekologiczny wód powierzchniowych oraz wskaźników chemicznych świadczących o stanie chemicznym wody, odpowiadających warunkom osiągnięcia przez te wody dobrego stanu, z uwzględnieniem kategorii wód. Dla jednolitych części wód, będących obecnie w bardzo dobrym stanie/potencjale ekologicznym, celem środowiskowym będzie utrzymanie tego stanu/potencjału. Ponadto, ustalając cele uwzględniano także różnicę pomiędzy naturalnymi, a silnie zmienionymi oraz sztucznymi częściami wód. Dla naturalnych części wód celem będzie osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego, dla silnie zmienionych i sztucznych części wód – co najmniej dobrego potencjału ekologicznego. Ponadto, w obydwu przypadkach, w celu osiągnięcia dobrego stanu/potencjału konieczne będzie dodatkowo utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego.

Stan czystości wód powierzchniowych

Na stan czystości wód powierzchniowych główny wpływ mają zanieczyszczenia pochodzące z terenów uprawnych (wymywanie i splukiwanie nawozów i środków ochrony roślin, nieprawidłowo stosowana utylizacja gnojowicy i wylewane nielegalnie ścieki bytowe z gospodarstw rolnych), a także z istniejącej zabudowy zagrodowej (tj. z nieszczelnych zbiorników na nieczystości płynne, a także z powodu ich braku).

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze w 2016 r. prowadził monitoring wód powierzchniowych zgodnie z zapisami Ramowej Dyrektywy Wodnej 2000/60/WE (RDW) i rozporządzenia Ministra Środowiska z 15 listopada 2011 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz. U. 2011 nr 258 poz. 1550) oraz zgodnie z wytycznymi GIOŚ. Na podstawie tych dokumentów został opracowany Wojewódzki Program Monitoringu Środowiska (WPMS). Badania prowadzono w ramach monitoringu diagnostycznego, operacyjnego, badawczego oraz monitoringu obszarów chronionych, a uzyskane wyniki wykorzystano do opracowania oceny stanu wód powierzchniowych.

Tab. 14. Ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych badanych w 2016 r. na obszarze woj. lubuskiego (*Ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych i jeziornych na obszarze województwa lubuskiego za rok 2016, WIOŚ, Zielona Góra, 2017*).

Nazwa i kod ocenianej jcwjp	Rzeka	Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych (grupa 3,1-3,5)	Klasa elementów fizykochemicznych (grupa 3,6)	Stan potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan JCWP
Mierzęck a Struga do wypływu z jez. Wielgie	Mierzęck a Struga	Mierzęck a Struga - powyżej jez. Wielgie (m. Dobiegniew)	III	II	II	II	umiarkowany	dobry	zły

Wody podziemne

Na terenie gminy Dobiegniew wody podziemne występują na znacznych głębokościach. Warunki hydrogeologiczne są ściśle związane z budową geologiczną oraz morfologią terenu. Na terenie występują dwa piętra wodonośne czwartorzędowe w utworach morenowych oraz trzeciorzędowe. Największymi zasobami charakteryzuje się czwartorzędowy poziom wodonośny. Ma on także największe znaczenie użytkowe. Wody czwartorzędowe stanowią główne źródło wody pitno-gospodarczej dla ujęć komunalnych, wodociągów ogólnowiejskich i zakładowych. Czwartorzędowy poziom wodonośny występuje najczęściej na głębokości od kilku do ponad 50 m poniżej powierzchni terenu. Średnia wydajność eksploatacyjna z pojedynczych otworów studziennych, ujmujących wody tego poziomu osiąga wartość od kilkunastu do kilkudziesięciu m³/h.

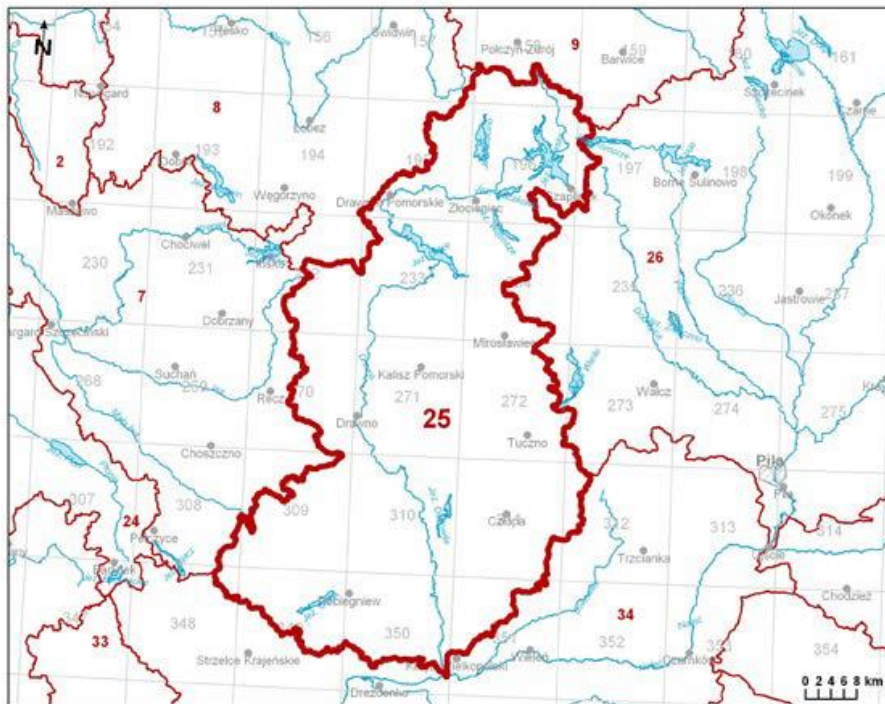
Obszar zmiany Studium znajduje się w granicach dwóch głównych zbiorników wód podziemnych: GZWP nr 136 „Zbiornik międzymorenowy Dobiegniew” oraz GZWP nr 127 „Subzbiornik Złotów-Piła-Strzelce Krajeńskie”.

- GZWP nr 136 Dobiegniew – zbiornik o powierzchni 180 km³, o zasobach dyspozycyjnych 51 840 m³/d (M=3,33 l/s/km²). Zbiornik ma status obszaru wymagającego wysokiej ochrony (OWO). Wody podziemne tego zbiornika charakteryzują się klasą jakości Ic, czyli nieznacznie zanieczyszczonych i łatwych do uzdatniania.
- GZWP nr 127 Subzbiornik Złotów-Piła-Strzelce Krajeńskie – zbiornik o powierzchni 3876 km² w utworach piętra trzeciorzędowego, nie wyznaczono w nim obszarów OWO i ONO. Wielkość zasobów dyspozycyjnych określono na 186000 m³/d (M=0,56 l/s/km²). Na terenie gminy słabo rozpoznany (mała ilość otworów).

Zgodnie z podziałem na jednolite części wód podziemnych na obszarach zmiany występuje JCWPd nr 25. Poniżej zaprezentowano parametry hydrogeologiczne jednostki (na podstawie „Charakterystyka geologiczna i hydrogeologiczna zweryfikowanych JCWPd”, PSH, 2015).

Nr JCWPd: 25 - Powierzchnia: 3288,5 km², Region: Warty, Region hydrogeologiczny wg Atlasu hydrogeologicznego Polski 1995 r.: V – pomorski.

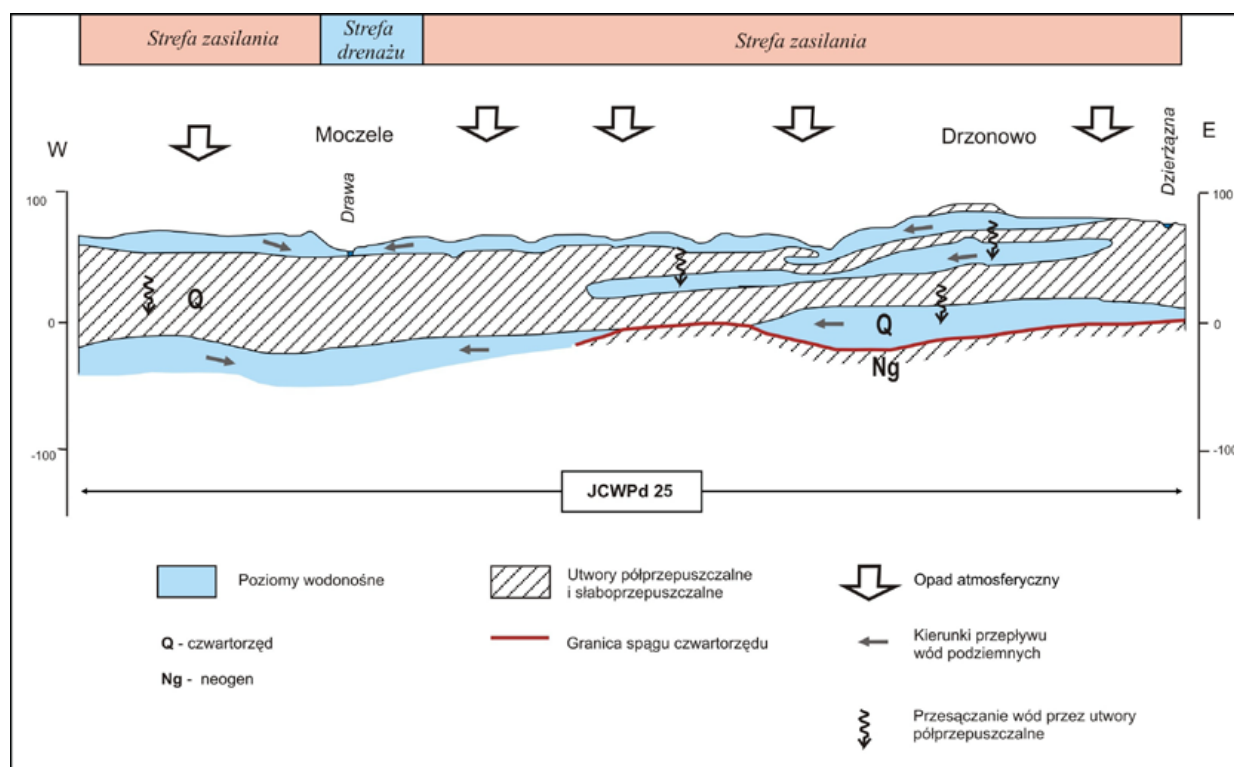
Ryc. 3. Zasięg JCWPd 25.

Użytkowe poziomy wodonośne występują w obrębie utworów czwartorzędowych w strukturach sandru Drawy i poziomie międzyglinowym w poziomie mioceńskim neogenu. Rzeka Drawa i jej dopływy oraz jeziora (np. Drawskie) stanowią bazę drenażu poziomów wodonośnych czwartorzędu. Szereg jezior na omawianym obszarze nacina przypowierzchniowy kompleks glin zwałowych wchodząc w użytkowy poziom wodonośny. Generalnie jeziora można podzielić na:

- płytkie, których wody pozostają w związku z pierwszym użytkowym poziomem wodonośnym wód podziemnych,
- głębokie, których wody pozostają w związku z pierwszym i drugim użytkowym poziomem wodonośnym. Obszar zlewni stanowi w większości obszar zasilania poziomu mioceńskiego, którego osią drenażu jest dolina Noteci. Z uwagi na brak dużych poborów na ujęciach wód podziemnych, układ krążenia w zlewni zachowuje charakter naturalny.

Ryc. 4. Schemat krążenia wód w granicach JCWPd 25.

Cele środowiskowe dla jednolitych części wód podziemnych również ustalone zostały w „*Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry*” (Dz. U. z 2016 r., poz. 1967). Dla wód podziemnych ustalono następujące cele środowiskowe:

- zapobieganie dopływowi lub ograniczenia dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych,
- zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych,
- zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych,
- wdrożenie działań niezbędnych dla odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego w skutek działalności człowieka.

Dla spełnienia wymogu nie pogarszania stanu części wód, dla części wód będących w co najmniej dobrym stanie chemicznym i ilościowym, celem środowiskowym będzie utrzymanie tego stanu.

Stan czystości wód podziemnych

Stan czystości wód podziemnych na terenie opracowania ani w pobliżu nie był badany. Stałe pomiary zanieczyszczeń prowadzone są jedynie w komunalnych ujęciach wód podziemnych. Na podstawie bezpośrednich obserwacji można przyjąć, że wysokie zanieczyszczenia wód czwartorzędowych występują w poziomach wodonośnych zlokalizowanych na terenach zabudowanych zwłaszcza tam gdzie brakuje kanalizacji sanitarnej. Wzrost liczby budynków wzdłuż sieci wodociągowej, bez kanalizacji i systemów oczyszczania ścieków oraz nielegalne wysypiska i nieszczelność zbiorników gromadzących odpady, prowadzą do pogarszania się jakości wód podziemnych. Przypowierzchniowy poziom wód podskórnych jest najbardziej narażony na przenikanie szkodliwych substancji. Zanieczyszczenie ma wpływ na gorszą jakość wody, która czerpana jest ze studni kopanych. W pomiarach w ujęciach wody nie wykazano poważniejszych zanieczyszczeń.

3.4 Uwarunkowania glebowe

Na obszarze gminy dominują gleby bielcowe, płowe oraz brunatne właściwe wytworzone na z glin lekkich i średnich, z glin spiaszczonych i piasków naglinowych. Gmina Dobiegniew leży w obrębie Dobiegniewskiego Regionu glebowo – rolniczego. Region Dobiegniewski obejmujący wysoczyznę morenową falistą porozcinaną różnokierunkowo rynnami jeziornymi. Wśród gruntów orných przeważają gleby kompleksu 2 (pszenny dobry) z dużym udziałem 4 (żytni bardzo dobry) i mniejszym 5 (żytni dobry), 6 (żytni słaby), 7 (żytni bardzo słaby).

Na obszarze gminy dominują gleby klasy IV i V. Gleby klasy IV to gleby orne średnie. Plony roślin uprawianych na tych glebach są wyraźnie niższe niż na glebach klas wyższych, nawet gdy utrzymywane są one w dobrej kulturze rolnej. Są mało przewiewne, zimne, mało czynne biologicznie. Gleby są bardzo podatne na wahania poziomu wód gruntowych (zbyt podmokłe lub przesuszone). Gleby klasy V to gleby orne słabe. Są ubogie w substancje organiczne, mało żyzne i nieurodzajne. Do tej klasy zaliczmy również gleby położone na terenach nie zmeliorowanych albo takich, które do melioracji się nie nadają.

Stan czystości gleb

Na terenie gminy Dobiegniew badania gleb wykonuje Okręgowa Stacja Chemiczno – Rolnicza z Gorzowa Wielkopolskiego dla potrzeb doradztwa nawozowego w zakresie zakwaszenia (odczyn pH) i zawartości makroelementów (tj. fosforu, potasu, magnezu). Na podstawie tych badań można stwierdzić, że gleby Gminy Dobiegniew są glebami kwaśnymi (prawie 35%) i lekko kwaśnymi (30%), których pH wynosi kolejno 4,6 – 5,5 oraz 5,6 - 6,5. Według badań, aż dla 1/3 przebadanych gleb nie potrzebuje wapnowania. 40% gleb posiada średnią zawartość fosforu i magnezu, oraz bardzo wysoką zawartość potasu.

3.5 Uwarunkowania wynikające z obecności gatunków chronionych roślin i zwierząt, obszarów chronionych, obszarów cennych przyrodniczo i walorów krajobrazowych

Flora

Według podziału geobotanicznego Polski Matuszkiewicza (2008) gmina Dobiegniew położone jest w Państwie Holarktyka, obszarze Euro-Syberyjskim, prowincji Niżowo-wyżynnej (Środkowoeuropejskiej), dziele Bałtyckim (A), krainie Sandrowych Przedpoli Pojezierzy Środkowopolskich (A₅), w podkrainie Gorzowskiej (A_{5a}) okręgu Gorzowskim(A_{5a1}), podokręgu Dobiegniewskim (A_{5a1k}).

W roku 2005 dla terenu gminy Dobiegniew wykonano *Inwentaryzację przyrodniczą gminy Dobiegniew*. Autorzy opracowania wskazują, że na terenie gminy Dobiegniew zlokalizowano ponad 2268 stanowisk roślin reprezentujących łącznie prawie 200 gatunków, które uznano za rzadkie oraz specjalnie chronione prawem krajowym (przede wszystkim gatunki o statusie 1 i 2, wymagające prowadzenia specjalnych zabiegów ochronnych oraz takie których ochrona powinna być zadaniem priorytetem przed realizacją zadań gospodarczych) oraz unijnym. Znaczna część tych stanowisk zlokalizowana jest na terenie Drawieńskiego Parku Narodowego, jednak na pozostałym obszarze gminy ich koncentracja również jest znaczna i średnią dla innych obszarów w kraju.

Zgodnie z *Inwentaryzacją...* specjalną uwagę należy zwrócić na stanowiska roślin wymagających ochrony aktywnej: *Botrychium lunaria* (podejrzon księżycowy), *Dactylorhiza fuchsii* (kukułka Fuscha), *Dactylorhiza incarnata* (kukułka krwista), *Dactylorhiza maculata* (kukułka plamista), *Dactylorhiza majalis* (kukułka szerokolistna), *Ophioglossum vulgare* (nasięszzał pospolity), *Pulsatilla pratensis* (sasanka łąkowa), *Viola stagnina* (fiólek mokradłowy). Większość ich stanowisk zlokalizowana jest na terenie Drawieńskiego Parku

Narodowego, jednak część leży poza Parkiem. Gatunkiem specjalnej troski jest *Liparis loeseli* (lipiennik Loesela), gatunek zagrożony w skali Europy. Ponadto na obszarze gminy stwierdzono także 65 stanowisk objętych ochroną gatunków mszaków, głównie torfowców oraz 14 stanowisk ramienic. Na obszarze gminy Dobiegniew zinwentaryzowano 14 typów siedlisk chronionych. Większość ze wskazanych gatunków roślin i typów siedlisk nie występuje jednak na obszarze miasta.

Tab. 2. Wykaz siedlisk chronionych zlokalizowanych na terenie gminy Dobiegniew (źródło: *Inwentaryzacja Przyrodnicza Gminy Dobiegniew, 2005*).

Typ siedliska	Kod siedliska
Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łąkami	3140
Jeziora eutroficzne	3150-1
Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników	3260
Niżowe torfowiska wysokie	7110-1
Sosnowy bór bagienny	91D0-2
Torfowiska przejściowe i trzęsawiska na niżu	7140-1
Torfowiska nakredowe	7210-1
Buczyny	9110-1/9130-1
Brzezina bagienna	91D0-1
Sosnowy bór bagienny	91D0-2
Niżowy łąg jesionowo-olszowy Fraxino-Alnetum	91E0-3
Grądy	9160-1/9170-1
Brzezina bagienna	91D0-1
Źródłiskowe lasy olszowe na niżu	91E0-4

Obszar zmiany Studium znajduje się w granicach obszaru chronionego krajobrazu i dwóch obszarów Natura 2000 jednak nie są to tereny o wysokich walorach przyrodniczych ze względu na stałe użytkowanie rolne. Jest to teren występowania roślinności trawistej jednak poza zasięgiem podmokłych terenów łąkowych w dolinie rzeki dlatego nie reprezentuje on łąk o wysokich walorach siedliskowych. Charakteryzują się on mniejszą bioróżnorodnością choć również występuje na nich flora i fauna charakterystyczna dla całego obszaru.

Świat zwierzęcy

Według regionalizacji zoogeograficznej obszar opracowania położony jest w państwie Holarktyka, krainie Eurosyberyjskiej, prowincji Nemoralnej, obszarze Europejskim, regionie Środkowoeuropejskim, okręgu Centralnym.

Inwentaryzacja przyrodnicza gminy Dobiegniew (2005) wykazała szereg stanowisk siedlisk zwierząt. Wśród zwierząt bezkręgowych zanotowano 9 stanowisk pijawek, 7 mięczaków, 8 jętek, 78 ważek, 16 chruścików, 18 prostoskrzydłych, 42 motyli, 1 błonkówki oraz 26 stanowisk chrząszczy. Na specjalną uwagę zasługują gatunki wymagające ochrony aktywnej oraz gatunki specjalnej troski, dla których ochrony należy podporządkować działalność gospodarczą. Do pierwszej grupy należą: pijawka lekarska, skójką gruboskorupowa, motyl strzępotek tulia, oraz chrząszcze – ciołek matowy, kozioróg dębosz i jelonek rogacz. Drugą grupę reprezentuje pachnica dębowa. Kilkanaście gatunków owadów i

skójką gruboskorupowa to gatunki objęte ochroną w oparciu o Dyrektywę Siedliskową Unii Europejskiej. Spośród kręgowców najliczniej reprezentowane są ptaki. Rzadkie i zagrożone gatunki stwierdzono na 319 stanowiskach. Sześć gatunków – puchacz, bielik, bocian czarny, kania czarna, kania ruda i błotniak stawowy to gatunki specjalnej troski, czternaście innych – zimorodek, gągoł, bocian biały, rybołów, nurogęś, samotnik, dzięcioł czarny, dzięcioł średni, kobuz, pustułka, kszczyk, derkacz, żuraw i czajka wymaga ochrony aktywnej. Na uwagę zasługują również dwa gatunki ssaków związanych z wodą: wydra i bóbr. W okolicach cieków wodnych obfitujących w ryby wydry znalazły bardzo dobre warunki bytowania. Bóbr, zagrożony wyginięciem, jest na tyle skutecznie chroniony, że stał się pospolitym zwierzęciem Puszczy Drawskiej. Wśród pozostałych najliczniejsze są stanowiska zagrożonych gatunków ryb i minogów – 51, płazów – 28, ssaków – 18 i gadów – 7. Spośród nich gatunkiem specjalnej troski jest żółw błotny, natomiast ochrony aktywnej wymagają wszystkie zagrożone płazy – kumak nizinny, grzebiuszka ziemna, rzekotka drzewna, traszka zwyczajna i grzebieniasta.

Obszar zmiany Studium położony jest poza obszarami o największej różnorodności świata zwierzęcego. Pewne zróżnicowanie związane jest w obecnością gatunków polnych. Ponadto otwarte tereny rolne mogą być miejscami występowania ptaków jednak ze względu na użytkowanie rolnicze nie są to ich rejony siedliskowe.

Walory środowiska przyrodniczego, obiekty i obszary chronione

Istniejące formy ochrony przyrody

Obszar zmiany Studium znajduje się w granicach obszarów chronionych: obszaru Natura 2000 „Lasy Puszczy nad Drawą” (podobnie jak cała gmina Dobiegniew), obszaru Natura 2000 „Uroczyska Puszczy Drawskiej” oraz Obszaru Chronionego Krajobrazu „Puszcza Drawska”.

Obszar Chronionego Krajobrazu „Puszcza Drawska” utworzony został na mocy *Rozporządzenia Wojewody Lubuskiego z dnia 17 lutego 2005 roku w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (z późniejszymi zmianami – najnowsze akty prawne to: Uchwała Nr XXIX/454/17 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 10 kwietnia 2017 r. w sprawie obszaru chronionego krajobrazu o nazwie „Puszcza Drawska” oraz Uchwała Nr L/795/18 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 29 października 2018 r. zmieniająca uchwałę w sprawie obszaru chronionego krajobrazu o nazwie "Puszcza Drawska".* Powierzchnia obszaru wynosi 46 241,92 ha. Na terenie Obszaru zakazuje się:

- 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- 2) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
- 3) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- 4) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
- 5) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych.

Lasy Puszczy Nad Drawą PLB320016

Obszar obejmuje większą część dużego kompleksu leśnego na równinie sandrowej, położonej w środkowym i dolnym biegu rzeki Drawy. W lasach dominują bory sosnowe z domieszką brzozy, dębu i topoli. Zostały one znacznie przekształcone w wyniku prowadzenia gospodarki leśnej na tym terenie przez kilkadziesiąt lat. Jednakże pewne fragmenty lasów np. Melico-Fagetum, Luzulo pilosae – Fagetum zachowały swój naturalny charakter. W miejscach, gdzie teren jest pofalowany, wzgórza osiągają wysokość do 220 m. Najcenniejszym przyrodniczo obszarem jest centralna część ostoi, położona w widłach rzek: Drawy i Płocicznej. Są tu liczne jeziora (największym z nich jest J. Ostrowieckie – 370 ha). W rzeźbie terenu odznaczają się meandry obu rzek, obramowane wysokimi skarpami. Charakterystyczną cechą tych rzek jest bystry prąd wywołany silnym spadkiem terenu. Ich koryta i doliny zachowały charakter zbliżony do naturalnego. Jeziora są zróżnicowane pod względem trofizmu wód, od dystroficznych przez mezotroficzne do eutroficznych. Na obszarze występuje co najmniej 38 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 14 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Jedną z najważniejszych ostoi puchacza oraz kilku gatunków ptaków drapieżnych w Polsce. Ważne zimowisko łabędzia krzykliwego (do 150 ptaków). Jedną z najważniejszych w Polsce lęgownic żurawia. W okresie lęgowym obszar zasiedla powyżej 2% populacji krajowej (C6) bielika (PCK) i puchacza (PCK), co najmniej 1% populacji krajowej (C3 i C6) następujących gatunków ptaków: błotniak stawowy, bocian czarny, kania czarna (PCK), kania ruda (PCK), orlik krzykliwy (PCK), lelek, muchołówka mała, rybitwa czarna, rybołów (PCK), trzmielojad i gągoń; w stosunkowo wysokich zagęszczeniach (C7) występują: bąk (PCK), dzięcioł czarny, lerka, zimorodek i żuraw. Jesienią liczebność wędrujących żurawi przekracza 1% populacji szlaku wędrówkowego (C2); w wysokim zagęszczeniu zimą (C2) występuje łabędź krzykliwy (do 150 osobników).

Tab. 3. Gatunki ptaków wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG występujące w obrębie obszaru Natura 2000 „Lasy Puszczy nad Drawą” (źródło: Standardowy formularz danych dla obszaru Natura 2000 „Lasy Puszczy nad Drawą”, Warszawa, 2002 – 2012).

Nazwa polska	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Nazwa łacińska
Bąk zwyczajny	<i>Botaurus stellaris</i>	Kropiatka	<i>Porzana porzana</i>
Bączek zwyczajny	<i>Ixobrychus minutus</i>	Zielonka	<i>Porzana parva</i>
Bocian czarny	<i>Ciconia nigra</i>	Derkacz	<i>Crex crex</i>
Bocian Biały	<i>Ciconia ciconia</i>	Żuraw	<i>Grus grus</i>
Łabędź czarnodzioby	<i>Cygnus bewickii</i>	Siewka złota	<i>Pluvialis apricaria</i>
Łabędź krzykliwy	<i>Cygnus cygnus</i>	Rybitwa czarna	<i>Chlidonias niger</i>
Tracz bielaczek	<i>Mergus albellus</i>	Puchacz zwyczajny	<i>Bubo bubo</i>
Trzmielojad zwyczajny	<i>Pernis apivorus</i>	Włochatka zwyczajna	<i>Aegolius funereus</i>
Kania czarna	<i>Milvus migrans</i>	Lelek zwyczajny	<i>Caprimulgus europaeus</i>
Kania ruda	<i>Milvus milvus</i>	Zimorodek zwyczajny	<i>Alcedo atthis</i>
Bielik zwyczajny	<i>Haliaeetus albicilla</i>	Dzięcioł czarny	<i>Dryocopus martius</i>
Błotniak stawowy	<i>Circus aeruginosus</i>	Dzięcioł średni	<i>Dendrocopos medius</i>
Błotniak zbożowy	<i>Circus cyaneus</i>	Lerka	<i>Lullula arborea</i>
Błotniak łąkowy	<i>Circus pygargus</i>	Świergotek polny	<i>Anthus campestris</i>
Orlik krzykliwy	<i>Aquila pomarina</i>	Podróżniczek	<i>Luscinia svecica</i>
Rybołów zwyczajny	<i>Pandion haliaetus</i>	Jarzębatka	<i>Sylvia nisoria</i>

Drzemlik	<i>Falco columbarius</i>	Muchołówka mała	<i>Ficedula parva</i>
Sokół wędrowny	<i>Falco peregrinus</i>	Gąsiorek	<i>Lanius collurio</i>
Jarząbek	<i>Bonasa bonasia</i>	Ortolan	<i>Emberiza hortulana</i>

Uroczyska Puszczy Drawskiej PLH320046

Ostoja obejmuje większą część dużego kompleksu leśnego na równinie sandrowej, położonej w środkowym i dolnym biegu rzeki Drawy. W lasach dominują drzewostany sosnowe, jednak duży jest udział buczyn i dąbrów; niektóre ich płaty mają charakter zbliżony do naturalnego. W miejscach, gdzie teren jest pofałdowany, wzgórza osiągają wysokość do 121 m. Najcenniejszym przyrodniczo obszarem jest centralna część ostoi, położona w widłach rzek: Drawy i Płocicznej. Są tu liczne jeziora (największym z nich jest J. Ostrowieckie – 370 ha). W rzeźbie terenu odznaczają się meandry obu rzek, obramowane wysokimi skarpami. Charakterystyczną cechą tych rzek jest bystry prąd wywołany silnym spadkiem terenu. Ich koryta i doliny zachowały charakter zbliżony do naturalnego. Jeziora są zróżnicowane pod względem trofizmu wód, od dystroficznych przez mezotroficzne do eutroficznych. Na terenie ostoi rozproszone są liczne, małopowierzchniowe ale bardzo cenne torfowiska przejściowe i kilka dobrze zachowanych torfowisk alkalicznych. Dobrze zachowane cenne siedliska przyrodnicze, w tym 23 z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. W odniesieniu do żyznych i kwaśnych buczyn jest to jeden z ważniejszych obszarów w Polsce – uroczysko Radęcin w Drawieńskim Parku Narodowym i kwaśne buczyny na zboczach doliny Drawy są jednymi z nielicznych w Polsce fragmentami buczyn o zachowanej naturalnej dynamice! Bogate populacje wielu rzadkich i zagrożonych gatunków - 25 z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG m.in. silne populacje: bobra *Castor fiber*, wydry *Lutra lutra*, żółwia błotnego *Emys orbicularis*. Bogata ichtiofauna, a szczególnie reofilna fauna wodna z takimi zagrożonymi gatunkami jak: łosoś *Salmo salar*, minóg rzeczny *Lampetra fluviatilis*, certa *Vimba vimba*, oraz stosunkowo liczne i trwałe populacje gatunków rzadkich w naszym kraju, jak: głowacz białopłetwy *Cottus gobio*, pstrąg potokowy *Salmo trutta* m. *fario* i lipień *Thymallus thymallus*. Obszar jest bardzo ważny dla zachowania zasobów torfowisk przejściowych (7140) i alkalicznych (7230) a także jezior różnych typów (3140, 3150, 3160). Jest to także obszar liczego występowania i bardzo dobrego zachowania rzek włosienicznikowych (3260). Ostoja ważna dla nocka dużego, obejmuje przynajmniej 2 duże kolonie lęgowe, prawdopodobnie stanowiące miejsca lęgów nietoperzy zimujących w pobliskim obszarze PLH320021 Strzalin k. Tuczna.

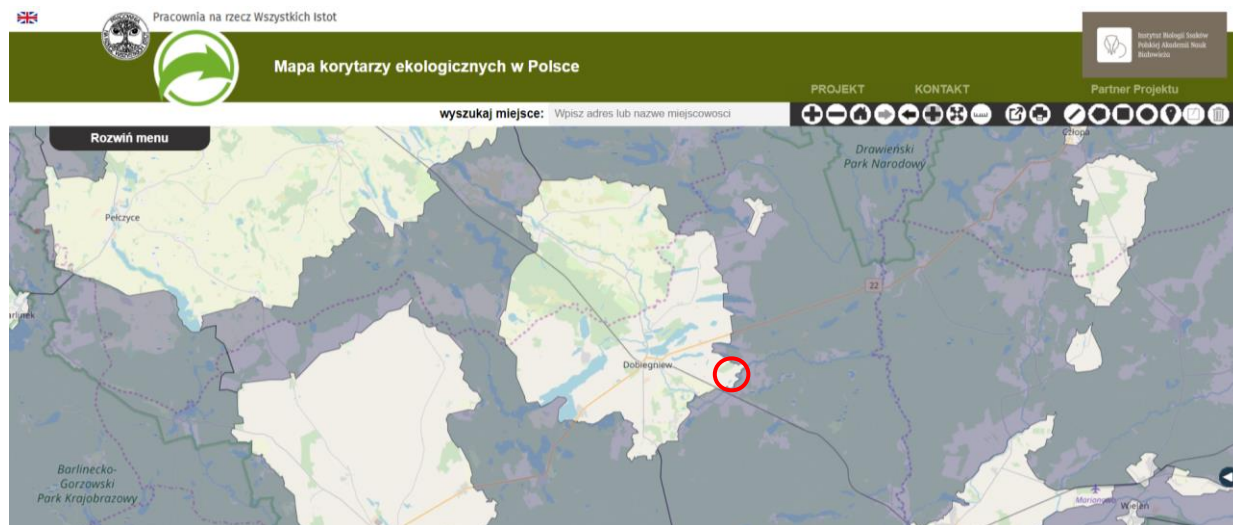
Obydwa obszary Natura 2000 nie posiadają planów zadań ochronnych.

Połączenia ekologiczne

Obszar zmiany Studium zlokalizowane jest w granicach korytarza ekologicznego GKPn-25 „Puszcza Drawska”. (Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Mysłajek R. W., Niedziałkowski K., Jędrzejewska B., Wójcik J. M., Zalewska H., Pilot M., Górny M., Kurek R.T., Ślusarczyk R. *Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce. Zakład Badania Ssaków PAN, Białowieża 2011*).

Głównym założeniem merytorycznym było opracowanie mapy korytarza o charakterze multifunkcyjnym - przeznaczonych dla możliwie największej liczby gatunków i łączących różnorodne siedliska przyrodnicze, zwłaszcza podlegające ochronie w ramach sieci Natura 2000. Podstawowym celem opracowania mapy było stworzenie praktycznego narzędzia dla ochrony siedlisk i gatunków zagrożonych fragmentacją środowiska, wykorzystywanego w planowaniu przestrzennym i projektowaniu inwestycji liniowych.

Ryc. 5. Zasięg korytarzy ekologicznych w otoczeniu miasta Dobiegniew (źródło: Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Mysłajek R. W., Niedziałkowski K., Jędrzejewska B., Wójcik J. M., Zalewska H., Pilot M., Górny M., Kurek R.T., Ślusarczyk R. Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce. Zakład Badania Ssaków PAN, Białowieża 2011).

3.6 Uwarunkowania wynikające z jakości powietrza atmosferycznego

Na terenie gminy Dobiegniew nie ma większych emitorów zanieczyszczeń atmosfery. Czynnikiem o bardziej lokalnym znaczeniu jest niska emisja (głównie SO₂ i pył). Dlatego też bardzo duże znaczenie ma podejmowanie działań mających na celu jej ograniczanie. Jest to możliwe dzięki przechodzeniu coraz większej liczby właścicieli domów prywatnych na ogrzewanie gazowe i olejowe w miejsce poprzednio stosowanego węglowego. Jednocześnie zwrócić uwagę należy na ograniczenie opalania domów wszelkimi odpadkami, wydzielającymi w procesie spalania znaczną ilość substancji toksycznych.

Nie bez znaczenia też pozostaje - emisja komunikacyjna - wzrastająca systematycznie ilość pojazdów samochodowych nabywanych zarówno przez podmioty gospodarcze jak i osoby fizyczne pociąga za sobą wzrost emisji przede wszystkim dwutlenku azotu. Transport samochodowy jest również źródłem zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego tlenkami węgla, węglowodorami i związkami ołowiu. Pojazdy samochodowe w ruchu emitują gazy spalinowe, wytwarzają pyły powstające na skutek ścierania okładzin hamulców oraz opon na nawierzchni drogowej. W wyniku spalania paliwa dostają się do atmosfery zanieczyszczenia gazowe, głównie: dwutlenek węgla, tlenek węgla, tlenki azotu, węglowodory, aldehydy, tlenki siarki. Powstające pyły zawierają związki ołowiu, kadmu, niklu, miedzi, a także wyższe węglowodory aromatyczne. Ilość emitowanych zanieczyszczeń zależy od wielu czynników, między innymi od natężenia i płynności ruchu, konstrukcji silnika i jego stanu technicznego, zastosowania dopalaczy i filtrów, rodzaju paliwa, parametrów technicznych i stanu drogi. Mogą być one źródłem skażenia wód powierzchniowych, gleb, roślinności, jak również człowieka.

Utrzymanie dobrej jakości powietrza a nawet poprawę jego jakości można uzyskać przez ograniczenie szkodliwych dla środowiska technologii, zmniejszenie oddziaływania obszarów niskiej emisji na środowisko naturalne, stworzenie warunków rozwoju dla gazyfikacji gminy (budowy sieci gazowej wysokiego ciśnienia i stacji redukcyjnych, doprowadzenie sieci do miejscowości o zwartej zabudowie), likwidację lub modernizację kotłowni tradycyjnych (zmiana nośnika energii z węgla np. na gaz), poprawę nawierzchni dróg, budowę obwodnic, a przede wszystkim poprzez zwiększenie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych (energię wiatru, promieniowania słonecznego, energia geotermalna, biogaz).

W 2020 roku Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Zielonej Górze przeprowadził badania stanu zanieczyszczeń powietrza w województwie lubuskim. Najbliższe stanowisko pomiarowe znajdowało się w miejscowości Gorzów Wielkopolski, na którym badano stężenie dwutlenku siarki, ozonu, pyłu zawieszzonego (PM10 i PM2,5) oraz bezno(a)pirenu, kadmu, niklu, arsenu i ołowiu w pyłe zawieszonym PM10. W podziale województwa, teren gminy Dobiegniew, w tym obszar zmiany Studium, znalazł się w strefie lubuskiej.

Badania emisji zanieczyszczeń powietrza pod kątem ochrony zdrowia wykazały, iż stężenia dwutlenku siarki nie przekraczają obowiązujących stężeń dopuszczalnych. Na tej podstawie wszystkie strefy województwa lubuskiego zaliczono do klasy A. Badania dwutlenku azotu wykazały, że stężenia tego zanieczyszczenia występowały poniżej obowiązujących poziomów stężeń dopuszczalnych. Z tego względu wszystkie lubuskie strefy zaliczone zostały do klasy A. Badania pyłu zawieszzonego PM10 wykazały, że warunki dopuszczalnych stężeń średniorocznych zostały zachowane na obszarze strefy lubuskiej. Na tej podstawie strefę lubuską zaliczono do klasy A. Stężenia ołowiu zawartego w pyłe zawieszonym PM10 wskazują, że zanieczyszczenie to występuje na poziomie niższym od dopuszczalnego. Wszystkie strefy województwa lubuskiego pod względem zawartości ołowiu w pyłe

zawieszonym PM10 w powietrzu znalazły się w klasie A. Przeprowadzone badania stężenia tlenu węgla wykazały na obszarze województwa były znacznie niższe od poziomu dopuszczalnego. W związku z powyższym wszystkie strefy zaliczono do klasy A. Stężenie ozonu, zmierzone przez stacje zlokalizowane na terenach zurbanizowanych, nie przekroczyło poziomu stężenia docelowego. Na tej podstawie wszystkie strefy ze względu na stężenie ozonu w powietrzu zaliczono do klasy A. Wyniki badań stężenia arsenu w pyłe zawieszonym PM10 wykazują, że na terenie strefy lubuskiej nie został przekroczony poziom docelowy określony dla arsenu ze względu na ochronę zdrowia ludzi. Na tej podstawie całą strefę lubuską zaliczono do klasy A. Wyniki badań stężenia kadmu w pyłe zawieszonym PM10 wskazują, że stężenie docelowe określone dla kadmu ze względu na ochronę zdrowia ludzi nie zostało przekroczone w żadnej ze stref województwa. Na tej podstawie wszystkie strefy zaliczono do klasy A. Wyniki badań stężenia niklu w pyłe zawieszonym PM10 wskazują, że na terenie żadnej ze stref w województwie lubuskim nie zostało przekroczone stężenie docelowe określone dla niklu ze względu na ochronę zdrowia ludzi. Na tej podstawie wszystkie strefy zaliczono do klasy A. Wyniki badań stężenia benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10, wskazują na przekroczenie poziomu docelowego określonego dla benzo(a)pirenu, w strefach w których prowadzono pomiary tj. w strefie m. Gorzów Wlkp., m. Zielona Góra i w strefie lubuskiej. Wszystkie strefy zaliczono do klasy C – wymagającej opracowania programów ochrony powietrza. Badania pyłu zawieszonego PM2,5 wykazały, że wartości dopuszczalne stężeń zostały zachowane na obszarze wszystkich stref i na tej podstawie strefy zaliczono do klasy A.

W rocznej ocenie jakości powietrza, wykonanej na podstawie dostępnych informacji dla 2020 roku z uwzględnieniem kryteriów przyjętych ze względu na ochronę zdrowia ludzi, klasę C uzyskały wszystkie strefy ze względu na zanieczyszczenia powietrza benzo(a)pirenem. Natomiast w przypadku oceny poziomu docelowego stężenia ozonu w powietrzu, został on przekroczony w strefie lubuskiej otrzymując również klasę C. Ocenę przeprowadzono głównie w oparciu o wyniki pomiarów prowadzonych w roku 2020 na stacjach włączonych do sieci Państwowego Monitoringu Środowiska. Jako metody uzupełniające wykorzystano dla wybranych zanieczyszczeń dostępne wyniki modelowania, a także metody szacowania uwzględniające modelowanie, pomiary oraz informację o lokalizacji źródeł i wielkości emisji zanieczyszczeń do powietrza.

W samym Dobiegniewie nie prowadzi się pomiarów zanieczyszczeń, a przeprowadzone modelowania rozkładu zanieczyszczeń pyłem zawieszonym PM10 oraz benzo(a)pirenem nie wykazały żeby tego typu przekroczenia mogły mieć miejsce.

Tab. 5. Klasyfikacja dla poszczególnych zanieczyszczeń z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia w 2020 roku (*Roczna ocena jakości powietrza atmosferycznego w województwie lubuskim za rok 2020, WIOŚ, Zielona Góra, 2021*)

Strefa lubuska												
Zanieczyszczenia	NO ₂	SO ₂	PM10	PM2,5	O ₃	CO	C ₆ H ₆	As	B(α)P	Cd	Ni	Pb
Klasa strefy	A	A	A	A	<u>C</u>	A	A	A	<u>C</u>	A	A	A

3.7 Uwarunkowania wynikające ze stanu klimatu akustycznego

Wskaźniki dotyczące dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku znajdują się w *Obwieszczeniu Ministra Środowiska z dnia 15 października 2013 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (Dz. U. z 2014, poz. 112). W przypadku planowania przestrzennego, które jest działaniem długookresowym zasadnym jest wykorzystywanie wskaźników

długookresowych L_{DWN} i L_N , które odnoszą się do wszystkich dób w ciągu roku. Z kolei wskaźniki dobowe L_{AeqD} i L_{AeqN} wskazują hałas „chwilowy” odnotowany w danym miejscu w obrębie jednej konkretnej doby i są skutecznie stosowane w celach kontrolnych.

Tab. 8. Dopuszczalne poziomy hałas w środowisku wyrażone wskaźnikami L_{DWN} i L_N , które to wskaźniki mają zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony przed hałasem - dla zainwestowania występującego w obrębie gminy.

Rodzaj terenu	Dopuszczalny długookresowy średni poziom dźwięku A w dB			
	Drogi lub linie kolejowe		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
	L_{DWN}	L_N	L_{DWN}	L_N
	przedział czasu odniesienia równy wszystkim			
	dobom w roku	porom nocy	dobom w roku	porom nocy
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży) c) Tereny domów opieki społecznej d) Tereny szpitali w miastach	64	59	50	40
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe d) Tereny mieszkaniowo-usługowe	68	59	55	45

Tab. 9. Dopuszczalne poziomy hałas w środowisku wyrażone wskaźnikami L_{AeqD} i L_{AeqN} , które to wskaźniki mają zastosowanie do prowadzenia pomiarów kontrolnych w odniesieniu do jednej doby - dla zainwestowania występującego w obrębie gminy.

Rodzaj terenu	Dopuszczalny długookresowy średni poziom dźwięku A w dB			
	Drogi lub linie kolejowe		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
	L_{AeqD} przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	L_{AeqN} przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	L_{AeqD} przedział czasu odniesienia równy 8 najniższym korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następujących	L_{AeqN} przedział czasu odniesienia równy 1 najniższym korzystnej godzinie nocy
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży) c) Tereny domów opieki społecznej d) Tereny szpitali w miastach	61	56	50	40

Rodzaj terenu	Dopuszczalny długookresowy średni poziom dźwięku A w dB			
	Drogi lub linie kolejowe		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
	L_{AeqD} przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	L_{AeqN} przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	L_{AeqD} przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następujących	L_{AeqN} przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe d) Tereny mieszkaniowo-usługowe	65	56	55	45

Na klimat akustyczny wpływ ma głównie hałas komunikacyjny (drogowy, kolejowy). Hałas komunikacyjny można oceniać wg subiektywnej skali uciążliwości (opracowanej przez PZH). Dla niektórych terenów poziom dopuszczalny należy do kategorii o średniej, a nawet dużej uciążliwości.

Tab. 10. Skala subiektywnej uciążliwości hałasu komunikacyjnego

Uciążliwość	L_{Aeq} [dB]
mała	< 52
średnia	52...62
duża	63.....70
bardzo duża	> 70

Hałas należy do najbardziej dokuczliwych problemów środowiska, związanych z rozwojem cywilizacji. W polskim ustawodawstwie, hałasem jest każdy dźwięk o częstotliwości od 16 Hz do 16000 Hz, niezależnie od źródła jego pochodzenia ani czasu trwania. Jest to zatem modyfikacja powszechnego rozumienia hałasu jako niepożądanego lub szkodliwego dźwięku, spowodowanego ludzką działalnością.

Zagrożenie akustyczne na terenie gminy Dobiegniew związane jest głównie z hałasem komunikacyjnym. Do czynników mających wpływ na poziom emisji hałasu drogowego należą: natężenie ruchu, struktura ruchu (w tym udział pojazdów ciężkich), stan techniczny pojazdów, rodzaj i jakość nawierzchni, organizacja ruchu, charakter zabudowy terenów przyległych do ulic. Na terenie gminy Dobiegniew nie przeprowadzono badań natężenia hałasu na ciągach komunikacyjnych. Ewentualne przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu mogą występować wzdłuż dróg na terenie miasta.

Na obszarze zmiany Studium nie występują drogi o wysokim natężeniu ruchu. Obszar zmiany Studium od strony wschodniej ograniczony jest drogą wojewódzką a od południa linią kolejową. Droga nie charakteryzuje się zbyt dużym natężeniem ruchu dlatego hałas od niej nie stanowi dla obszaru zmiany Studium znaczącej uciążliwości. W przypadku linii kolejowej hałas może mieć większe wartości jednak są one krótkookresowe, ograniczone jedynie do

czasu przejazdu pociągu. Dlatego można przyjąć że na obszarze zmiany Studium panują dobre warunki akustyczne i nie są przekroczone dopuszczalne poziomu hałasu w środowisku.

Hałas akustyczny na obszarze gminy

Na obszarze gminy źródłami hałasu „zorganizowanego” są głównie środki transportu i komunikacji drogowej, poruszające się po drodze krajowej nr 22 i drogach wojewódzkich nr 160 i 161 oraz nieliczne zakłady produkcyjne. W 2015 r. GDDKiA i ZDW dokonały Generalnego Pomiaru Ruchu na drogach krajowych i wojewódzkich. Na drodze nr 22 przebiegającej przez teren gminy wyznaczono dwa odcinki pomiarowe, natomiast na drogach wojewódzkich 160 i 161, cztery odcinki. W poniższej tabeli przedstawiono wyniki z pomiarów.

Tab. 9. Wyniki średniodobowego pomiaru ruchu na drogach krajowych i wojewódzkich przebiegających przez teren gminy Dobiegniew (2015 r.)

Nr drogi		Droga krajowa		Drogi wojewódzkie				
		22	22	160	160	161	161	
Opis odcinka	Pikietaż	Pocz.	85,9	104,8	51	53,7	0	9,4
		Końc.	104,8	119,6	53,7	67,2	9,4	17,7
	Długość (km)		18,8	14,9	2,7	13,5	9,4	8,3
	Nazwa odcinka		Strzelce Kraj. – Dobiegniew	Dobiegniew – Stare Osieczno	Gr. Woj. (Starczewo) – DK 22 (Dobiegniew)	DK 22 – DW 156 (Klesno)	DK 22 (Dobiegniew) – DW 164 (Podlesiec)	DW 164 (Podlesiec) – DW 170 (Przeborowo)
Pojazdy silnikowe ogółem		3927	2684	1530	1557	532	188	
Rodzajowa struktura ruchu pojazdów silnikowych	Motocykle		36	31	20	23	6	4
	Sam. osob. mikrobusy		2678	1576	1192	1167	465	165
	Lekkie sam. Ciężarowe (dostawcze)		489	370	156	162	35	7
	Sam. ciężarowe	bez przycz.	112	82	50	76	7	4
		z przycz.	583	601	99	103	6	0
	Autobusy		27	20	5	6	6	1
Ciągniki rolnicze		2	4	8	20	7	7	

Źródło: GDDKiA w Zielonej Górze i Zarząd Dróg Wojewódzkich w Zielonej Górze

GDDKiA w Zielonej Górze dokonała pomiarów hałasu na drodze krajowej nr 22 na ul. Gorzowskiej w Strzelcach Krajeńskich w roku 2010 r. Teren na którym wykonywano pomiary zabudowany jest budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi. Ze względu na przebiegającą drogę krajową nr 22 zarówno przez Strzelce Krajeńskie, jak i Dobiegniew, można przyjąć, że różnice w wynikach będą minimalne.

Tab. 10. Wyniki pomiarów i obliczeń – dane akustyczne

Pora doby	Poziom dopuszczalny [dB]	Wartości równoważnego poziomu dźwięku [dB] (zmierzone)	Wartości równoważnego poziomu dźwięku [dB] (obliczone)	Odległość punktu pomiarowego od krawędzi jezdni [m]
Dnia (6.00-22.00)	55	64,6	64,5	10
		60,8	61,8	20
Nocy (22.00-6.00)	50	60,0	59,1	10
		56,0	56,6	20

Źródło: GDDKiA w Zielonej Górze

W roku 2017 dokonano badań na drodze wojewódzkiej nr 160 w Dobiegniewie. Punkt pomiarowy zlokalizowano w odległości 10 m od krawędzi jezdni, przy ul. Poznańskiej. Zabudowa miejska – mieszkaniowo usługowa. Jezdnia asfaltowa, dwa pasy ruchu. Prędkości ruchu pojazdów w przedziale: 50-60 km/h.

Tab. 11. Zestawienie wyników badań poziomów długookresowych (*Wyniki pomiarów hałasu komunikacyjnego wykonanych na terenie województwa lubuskiego w 2017 roku, WIOŚ, Zielona Góra, 2018*)

Miejsce pomiaru	Termin pomiaru	Wyniki pomiarów [dB]			Obliczony poziom długookresowy [dB]		Natężenie ruchu [poj./h]		
		Dzień	Wieczór	Noc	L _{DWN}	L _N	Dzień	Wieczór	Noc
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Droga wojewódzka nr 160, Dobiegniew	31.05.-01.06.	63,4	60	61,9	66,3	58,4	149	74	24
	01.06.-02.06.	64,0	61,6	56,2			162	110	21
	02.06.-03.06.	62,5	59,4	56,0			137	79	21
	06.08-07.08.	64,2	61,7	58,1			176	92	29
	07.08-08.08.	64,2	61,9	57,0			165	96	23
	28.10.-29.10.	63,5	58,7	58,0			89	28	11
	29.10.-30.10.	65,4	60,6	57,6			134	39	15
	30.10.-31.10.	65,5	60,6	59,2			165	59	16

Ponadto przeprowadzono pomiary hałasu kolejowego wzdłuż linii nr 351, przechodzącej przez Dobiegniew, w miejscowości Podlesiec. Wykonano pomiar dobowy, punkt pomiarowy zlokalizowany w odległości 25 m od krawędzi linii kolejowej. Zabudowa wiejska – mieszkaniowa zagrodowa. Trakcja elektryczna, dwa tory.

Tab. 12. Zestawienie wyników badań monitoringu hałasu kolejowego w porze dziennej (*Wyniki pomiarów hałasu komunikacyjnego wykonanych na terenie województwa lubuskiego w 2017 roku, WIOŚ, Zielona Góra, 2018*)

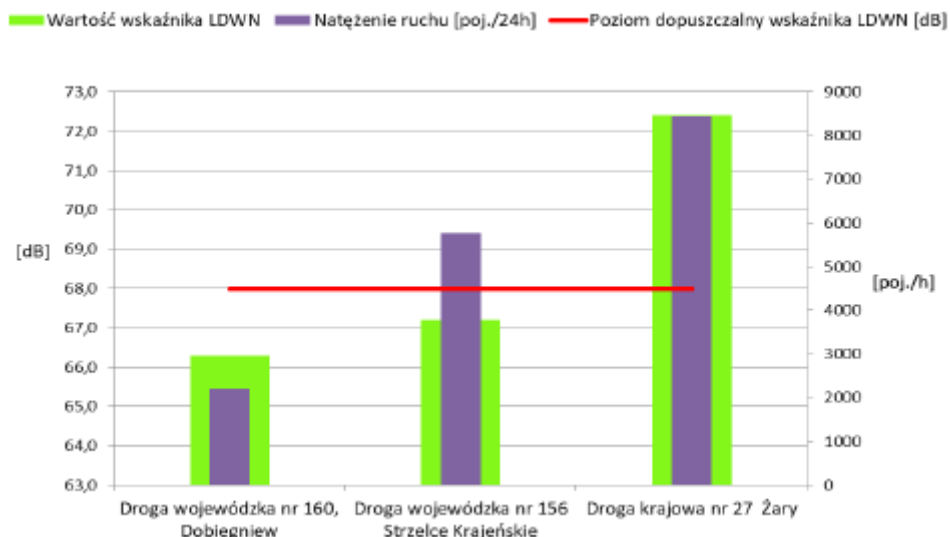
Miejsce pomiaru		L _{Aeq} dla 16 h dnia [dB]	Natężenie ruchu ogółem [poj./16h]
linia kolejowa nr 370	Żary	55,6	12
linia kolejowa nr 273	Czerwieńsk	60,4	31
linia kolejowa nr 351	Podlesiec	69,0	50
Bocznica kolejowa. Transport paliw do Bazy Magazynowej nr 93 PKN Orlen S.A.	Nowa Sól	57,4	2

Tab. 13. Zestawienie wyników badań monitoringu hałasu kolejowego w porze nocnej (*Wyniki pomiarów hałasu komunikacyjnego wykonanych na terenie województwa lubuskiego w 2017 roku, WIOŚ, Zielona Góra, 2018*)

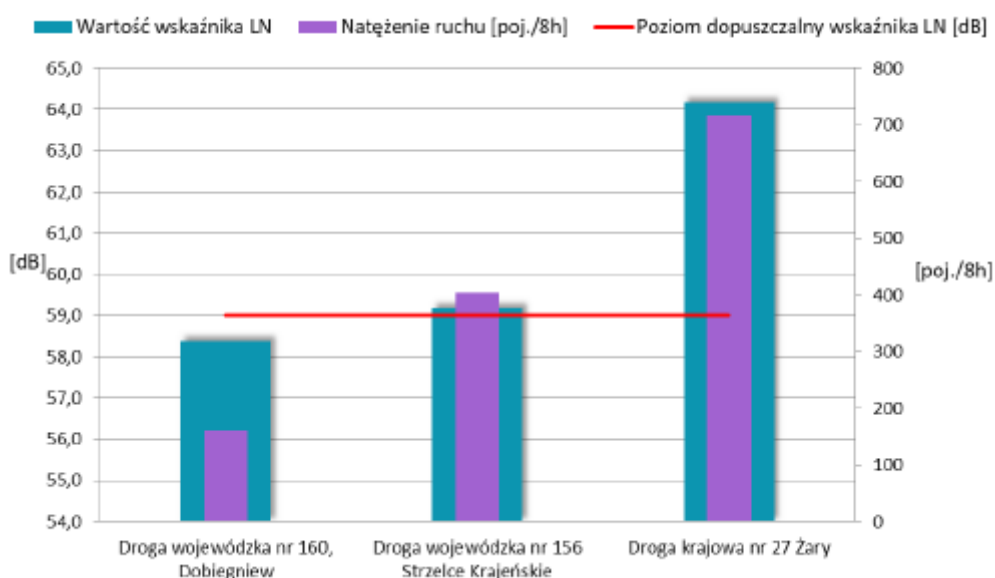
Miejsce pomiaru		L _{Aeq} dla 8 h nocy [dB]	Natężenie ruchu ogółem [poj./8h]
linia kolejowa nr 370	Żary	45,3	2
linia kolejowa nr 273	Czerwieńsk	55,1	6
linia kolejowa nr 351	Podlesiec	64,0	18

Na podstawie badań hałasu drogowego przeprowadzonych w 2017 roku w Dobiegniewie nie stwierdzono wystąpienie przekroczeń poziomu dopuszczalnego w porze zarówno dziennej jak i nocnej.

Ryc. 6. Wyznaczone poziomy długookresowe hałasu wyrażone wskaźnikiem LDWN. Poziom dopuszczalny dla wszystkich dni w roku na terenach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i mieszkaniowej wielorodzinnej, zamieszkania zbiorowego, zabudowy mieszkaniowo-usługowej i zagrodowej (*Wyniki pomiarów hałasu komunikacyjnego wykonanych na terenie województwa lubuskiego w 2017 roku, WIOŚ, Zielona Góra, 2018*)

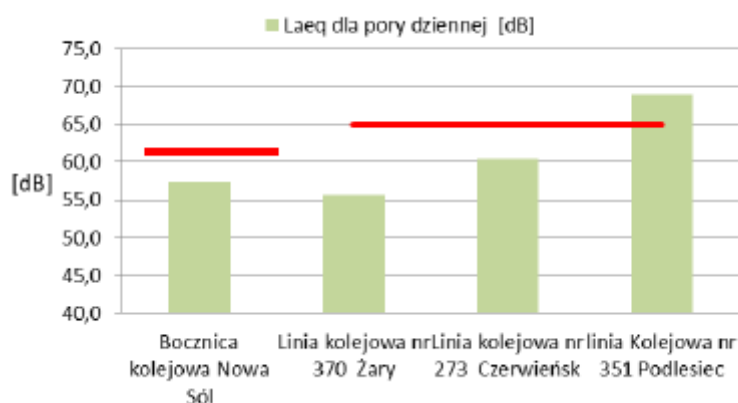
Ryc. 7. Wyznaczone poziomy długookresowe hałasu wyrażone wskaźnikiem LN. Poziom dopuszczalny dla wszystkich nocy w roku na terenach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i mieszkaniowej wielorodzinnej, zamieszkania zbiorowego, zabudowy mieszkaniowo-usługowej i zagrodowej (*Wyniki pomiarów hałasu komunikacyjnego wykonanych na terenie województwa lubuskiego w 2017 roku, WIOŚ, Zielona Góra, 2018*)

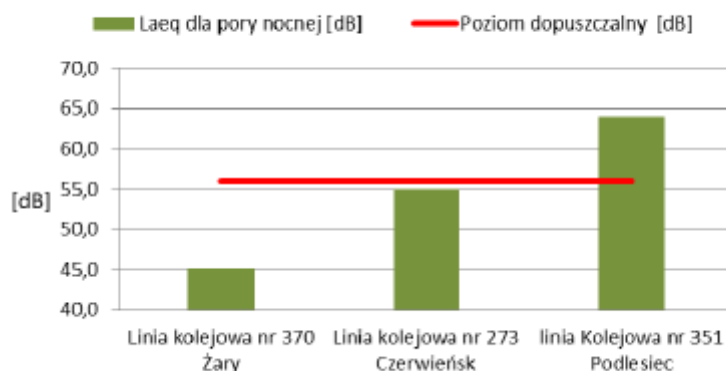
Badania hałasu kolejowego przeprowadzone w 2017 roku wykazały wystąpienie przekroczenia poziomów dopuszczalnych dla pory dziennej i nocnej wyrażonej wskaźnikami LAeq w punkcie pomiarowym we wsi Podlesiec. Wartość przekroczenia w porze dziennej wyniosła 4 dB, a w porze nocnej 8 dB. Wyliczone wartości równoważnego poziomu dźwięku LAeqD i LAeqN dla najbliższej zabudowy mieszkalnej we wsi Podlesiec znajdującej się 45 m

od linii kolejowej wyniosły odpowiednio 66,4 i 61,4 dB, a zatem wartość przekroczenia dla najbliższej zabudowy we wsi Podlesiec wyniosła w porze dziennej 1,4 dB, a w nocy 5,4 dB. Należy podkreślić, że długość analizowanego odcinka linii kolejowej to 23 km – od węzła kolejowego w Krzyżu do miejscowości Dobiegniew, zatem istnieją obszary zabudowy mieszkaniowej położone bliżej linii kolejowej.

Ryc. 8. Zmierzone wartości hałasu kolejowego w porze dnia wyrażone wskaźnikiem LAeqD zestawione z poziomem dopuszczalnym. Poziom dopuszczalny dla pory dnia na terenach zabudowy mieszkaniowej jedno- i wielorodzinnej, zamieszkania zbiorowego, zabudowy mieszkaniowo-usługowej i zagrodowej (*Wyniki pomiarów hałasu komunikacyjnego wykonanych na terenie województwa lubuskiego w 2017 roku, WIOŚ, Zielona Góra, 2018*)

Ryc. 9. Zmierzone wartości hałasu kolejowego w porze dnia wyrażone wskaźnikiem LAeqD zestawione z poziomem dopuszczalnym. Poziom dopuszczalny dla pory dnia na terenach zabudowy mieszkaniowej jedno- i wielorodzinnej, zamieszkania zbiorowego, zabudowy mieszkaniowo-usługowej i zagrodowej (*Wyniki pomiarów hałasu komunikacyjnego wykonanych na terenie województwa lubuskiego w 2017 roku, WIOŚ, Zielona Góra, 2018*)

Na podstawie powyższych danych można zauważyć, że zarówno w porze dnia i nocy nie następowały przekroczenia dopuszczalnych wartości hałasu, w przypadku hałasu drogowego. Ze względu na położenie, stosunkowo niską gęstość zaludnienia oraz zagospodarowanie terenów wzdłuż drogi należy przyjąć, iż przekroczenia dopuszczalnych norm hałasu mogą występować jedynie wzdłuż drogi krajowej. Lokalnie w odległości kilkudziesięciu metrów od ważniejszych dróg można spodziewać się wzmożonego hałasu, ale w odniesieniu do wskaźników całodobowych i tak powinny one pozostawać w ramach dopuszczalnych norm. Ze względu na brak stałych punktów pomiarowo – kontrolnych

monitorujących klimat akustyczny omawianego terenu, trudne jest określenie faktycznego poziomu hałasu.

3.8 Uwarunkowania wynikające z obecności obiektów emitujących promieniowanie elektromagnetyczne

Dopuszczalne poziomy elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego, dla pól stałych oraz zmiennych o częstotliwości 50 Hz i o częstotliwości od 0,001 do 300 000 MHz zostały określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. 2003 nr 192, poz.1883 z dnia 14 listopada 2003 r.).

Linie wysokiego napięcia powyżej 110 kV są źródłami pola elektromagnetycznego mogącego powodować przekroczenie wartości dopuszczalnych na terenach zamieszkałych. Największa wartość natężenia pola elektrycznego, jaka może wystąpić pod linią lub w jej pobliżu, zgodnie z przepisami, nie powinna przekraczać składowej elektrycznej 1 kV/m i składowej magnetycznej 60A/m. Szacuje się na podstawie badań pomiarowych, że granica strefy, w obrębie której nie dopuszcza się do lokalizowania budynków przeznaczonych na stały pobyt ludzie wynosi, co najmniej 14 m od osi linii (mierząc na poziomie 2 m npt. lub 1,6 m od krawędzi balkonu, tarasu, dachu albo ściany budynku mieszkalnego). Ostatecznie o zachowaniu norm rozstrzygać powinny stosowne pomiary.

Prawo ochrony środowiska nie ustala obowiązku uzyskania pozwolenia na emitowanie pól elektromagnetycznych przez linie i stacje elektroenergetyczne o napięciu znamionowym 110 kV lub wyższym, oraz przez instalacje radiokomunikacyjne (telefonii komórkowej), radionawigacyjne i radiolokacyjne, których równoważna moc promieniowana izotropowo jest równa lub przekracza 15W, generujące pola o częstotliwościach od 30kHz do 30 GHz.

Potencjalnym źródłem emisji promieniowania elektromagnetycznego mogą być stacje bazowe telefonii komórkowej. Rozkład pola w terenie wokół stacji bazowych był przedmiotem pomiarów wykonywanych w wielu krajach i w różnych warunkach. Wyniki tych badań wskazują, że intensywność promieniowania MF wokół stacji bazowych jest bardzo niewielka i wynosi zwykle poniżej 1 mW/m².

W ocenie specjalistów, stacje bazowe telefonii komórkowej nie przedstawiają problemu z punktu widzenia oddziaływania na stan zdrowia ludności i na środowisko.

Również w Polsce wykonano wiele pomiarów natężenia pól MF w otoczeniu stacji bazowych, zarówno zlokalizowanych na dachach budynków, jak i na specjalnych wieżach. Zmierzone wartości na zewnątrz budynków i w mieszkaniach wahały się w granicach 0,1 – 0,5 mW/m² (0.0001 – 0.0005 W/m²), a więc 200 – 1000 razy mniej niż dopuszczalna w Polsce norma. Nawet na balkonach w budynkach zlokalizowanych naprzeciw stacji bazowych na dachu sąsiedniego budynku natężenie pola nie przekraczało 1 mW/m² (0.001 W/m²).

Tab. 11. Natężenia pól mikrofalowych 900 MHz i 1800 MHz w okolicy anten stacji bazowych telefonii komórkowej (źródło: na podstawie 10 protokołów pomiarowych wykonanych w Polsce).

Lokalizacja punktu pomiarowego	Pole elektryczne (V/m)		Gęstość strumienia energii (w/m ²)	
	Średnia wartość zmierzona	Maksymalna wartość zmierzona	Średnia wartość zmierzona	Maksymalna wartość zmierzona
Na dachu, 5 m od anten	0,60	1,00	0,0005	0,0010
Na dachu, 10 m od anten	0,30	0,80	0,0002	0,0006
Mieszkanie pod masztem antenowym	0,09	0,25	0,0001	0,0002
Mieszkanie w bloku	0,02	0,33	<0,0001	0,0003

naprzeciwko stacji bazowej				
Balkon mieszkania w bloku naprzeciwko stacji bazowej	0,30	0,60	0,0002	0,0005
Teren otwarty, 50 m od anten stacji bazowej	0,03	0,30	0,0001	0,0002
Teren otwarty, 100 m od anten stacji bazowej	0,01	0,12	<0,0001	0,0001

Natężenie pola elektromagnetycznego maleje wraz z odległością od jego źródła, a wpływ tego pola na organizmy żywe, zależy od jego natężenia. Źródłem emitowania promieniowania są m. in. systemy przesyłowe energii elektrycznej. Źródła te, emitują promieniowanie elektromagnetyczne w szerokim zakresie częstotliwości i o różnych poziomach wartości natężenia pola elektromagnetycznego. Ochrona środowiska przed szkodliwym działaniem pola elektromagnetycznego, według obowiązujących przepisów, polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach oraz zmniejszanie poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane. Ochrona taka polega również na przeprowadzaniu okresowych kontroli natężenia pola elektromagnetycznego w pobliżu źródeł promieniowania. Przepisy te narzucają warunki konieczne do spełnienia, przy lokalizacji i eksploatacji urządzeń wytwarzających promieniowanie, a także budowy nowych obiektów w pobliżu istniejących źródeł promieniowania.

Na terenie gminy Dobiegniew źródła promieniowania niejonizującego stanowią: linie i stacje elektroenergetyczne wysokich napięć, urządzenia radiokomunikacyjne, radionawigacyjne i radiolokacyjne. Na terenie powiatu strzelecko-drezdeneckiego natężenie wynosi 0,10 V/m. Najwyższe wartości natężenia pól elektromagnetycznych notowano w obszarach dużych miast, średnia arytmetyczna dla tych obszarów wynosiła 0,605 V/m, dla pozostałych miast 0,442 V/m, najniższa była w obszarach wiejskich i wynosiła 0,18 V/m. W żadnym z punktów pomiarowych objętych pomiarem pól elektromagnetycznych w latach 2014 – 2019 roku nie stwierdzono przekroczenia wartości granicznej wynoszącej 7 V/m. Wszystkie wartości mieściły się w przedziale poniżej progu oznaczalności miernika do 1,8 V/m.

IV. EKOFIZJOGRAFICZNE UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO OBSZARU GMINY

W celu ograniczenia uciążliwości dla środowiska zagospodarowania oraz ograniczenia lub eliminacji niekorzystnych dla środowiska działań zaleca się uwzględnienie następujących ograniczeń i uwarunkowań wynikających z walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz obowiązujących przepisów odrębnych i szczegółowych.

Ochrona klimatu akustycznego

- zaleca się w przypadku zamiaru lokalizacji na obszarze funkcji wrażliwych na hałas, określenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ochrony akustycznej, zgodnie z przepisami odrębnymi;
- zaleca się wzmocnienie zieleni przyulicznej z możliwością realizacji nasadzeń alejowych.

Ochrona środowiska gruntowo – wodnego

- w zakresie gospodarki ściekowej powinien obowiązywać zorganizowany sposób odprowadzania ścieków i pełnoprofilowe ich oczyszczanie z uwagi na wrażliwe cechy środowiska gruntowo - wodnego;
- wody opadowe z nawierzchni terenów komunikacyjnych i utwardzonych, zanieczyszczone substancjami ropopochodnymi lub zawiesinami, powinny być podczyszczone na terenie inwestora, przed odprowadzeniem ich do odbiornika;
- zaleca się retencjonowanie czystych wód opadowych na terenach zurbanizowanych i wykorzystywanie ich do nawodnień terenów zieleni, rozwiązane indywidualnie lub zespołowo w postaci odprowadzenia wody do stawów retencyjnych, które mogą być umiejscowione np.: w strefie obudowy biologicznej cieków lub na terenie działki budowlanej.

Ochrona powietrza atmosferycznego

- wskazane jest wykorzystanie do ogrzewania budynków kotłowni działających na proekologiczne paliwa (olej, gaz, biomasa) oraz zastosowanie urządzeń o wysokiej sprawności i niskiej emisyjności, zaleca się także wykorzystanie źródeł energii odnawialnej (energia słoneczna);
- zaleca się nielocalizowanie na terenie zmiany Studium przedsięwzięć znacząco oddziaływujących na środowisko oraz mogących znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem niezbędnych elementów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, w tym infrastruktury komunalnej, zgodnie z przepisami odrębnymi;
- zaleca się wykorzystanie zieleni wysokiej przyulicznej do częściowego pochłaniania zanieczyszczeń komunikacyjnych;
- zaleca się ograniczenie emisji dolnej poprzez stopniowe przechodzenie na stosowanie proekologicznych źródeł energii oraz energii ze źródeł odnawialnych.

Ochrona walorów krajobrazowych, przyrodniczych i architektonicznych

- dla terenów zabudowy powinno się określić minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej;
- na obszarach objętych ochroną w ramach sieci Natura 2000 należy ograniczać uciążliwość prowadzonej gospodarki i polityki przestrzennej tak aby zachować siedliska chronionych gatunków roślin i zwierząt, zgodnie z przepisami odrębnymi;

- rozwój terenów zurbanizowanych powinien być ograniczony do sąsiedztwa terenów już zainwestowanych jako uzupełnienie ich struktury przestrzennej i powinien być skorelowany z rozwojem infrastruktury technicznej, w tym głównie sieci kanalizacyjnej i wodociągowej.

Planowanie przestrzenne

- przy kształtowaniu zasad polityki przestrzennej należy brać pod uwagę wyznaczanie nowych terenów inwestycyjnych przy zachowaniu walorów krajobrazowych oraz powiązania komunikacyjne;
- Dla nowych terenów zabudowy należy przewidzieć:
 - źródła zaopatrzenia w wodę (wodociągi zbiorcze, grupowe bądź indywidualne ujęcia wody);
 - odprowadzenie ścieków do kanalizacji zakończonej oczyszczalnią ścieków, jedynie do czasu realizacji kanalizacji powinno dopuszczać się oczyszczanie ścieków we własnym zakresie (przydomowe oczyszczalnie ścieków, szczelne zbiorniki do gromadzenia ścieków). Budowa sieci kanalizacyjnej powinna iść, co najmniej równoległe z budową sieci wodociągowej;
 - ze względu na ograniczony dostęp do źródeł centralnego zaopatrzenia w energię ciepłą w obiektach należy przewidzieć indywidualne ogrzewanie, przy czym źródłem energii powinny być nośniki nie zanieczyszczające środowiska;
 - gospodarka odpadami powinna być prowadzona zgodnie z zasadami przyjętymi na terenie gminy i wg zasad określonych w przepisach szczególnych.

Promieniowanie elektromagnetyczne

- zaleca się skablowania linii wysokiego napięcia przebiegających przez obszary zabudowane;
- zaleca się optymalizacji miejsc lokalizacji nadajników bazowych telefonii komórkowych, w tym wykorzystywania istniejących lokalizacji do montażu nowych nadajników.

V. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI I GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTU STUDIUM

5.1 Kierunki polityki przestrzennej wyznaczone w Studium

Podstawą do sporządzenia niniejszej zmiany studium była Uchwała Nr XXVIII/177/20 Rady Miejskiej w Dobiegniewie z dnia 14 grudnia 2020 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Dobiegniew w granicach określonych na załączniku graficznym nr 1 do Uchwały, obejmujących teren działek nr ewid. 158/1, 158/2 i 162 obr. Mierzęcín, gm. Dobiegniew.

Rozwiązania zaproponowane w niniejszej zmianie studium służą przede wszystkim dostosowaniu polityki przestrzennej gminy do wymogów cytowanej wyżej ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz istniejących uwarunkowań, potrzeb i możliwości rozwoju, w tym uwzględnienia założeń obowiązującej Strategii Rozwoju Gminy Dobiegniew. Zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. 2021 poz. 741 z późn. zm.) w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego określa się m. in. kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenu. Zasadniczym celem opracowania jest korekta ustaleń obowiązującego studium, w szczególności poprzez określenie nowych sposobów zagospodarowania w obrębie przedstawionego wyżej terenu.

W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Dobiegniew (przyjętym Uchwałą Nr XLIV/266/14 Rady Miejskiej w Dobiegniewie z dnia 28 stycznia 2014r.) obszar objęty niniejszą zmianą stanowi: łąki i pastwiska o niskiej klasie gleb (RZ). Przedmiotowa zmiana polega na zmianie przeznaczenia tych terenów na tereny produkcyjne i usługowe oraz na wskazaniu obszarów, na których dopuszcza się rozmieszczenie urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, z wyłączeniem elektrowni wiatrowych, a także ich stref ochronnych.

Powyższa zmiana przeznaczenia na obszary przemysłowo-usługowe ma służyć wspieraniu przedsiębiorczości na terenie gminy poprzez tworzenie warunków do rozwoju działalności inwestycyjno-gospodarczej. Poprzez zapisy w studium oraz w planie miejscowym, określające przeznaczenie obszaru i zasady jego zagospodarowania, kształtowanie ładu przestrzennego, w tym zakazy i nakazy chroniące walory środowiska przyrodniczego i krajobrazu zostaną stworzone narzędzia prawne umożliwiające realizację inwestycji i zrównoważony wielofunkcyjny rozwój miejscowości Mierzęcín. Celem dopuszczenia lokalizacji odnawialnych źródeł energii z wyłączeniem elektrowni wiatrowych jest umożliwienie korzystania z zasobów ekologicznie pozyskiwanej energii.

Zmiana ta ma zagwarantować efekt w postaci optymalnego wykorzystania i zagospodarowania przestrzeni oraz umożliwić realizację przedsięwzięć o strategicznym znaczeniu dla lokalnej społeczności.

Kierunki zmian w polityce przestrzennej gminy uwzględniają zarówno oczekiwania władz samorządowych jak i mieszkańców oraz pozwalają na zachowanie zasad zrównoważonego rozwoju i kształtowanie ładu przestrzennego.

Przyjęte w zmianie studium kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy zostały oparte na analizie istniejącego zagospodarowania, obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz na prognozie potrzeb i celów rozwojowych gminy.

W strukturze docelowych jednostek terenowych wyróżniono następujące ich typy funkcjonalne (przeważające przeznaczenie): obszar przemysłowo-usługowy.

Obszar przemysłowo-usługowy (PU), na którym dopuszcza się: zabudowę produkcyjną i usług przemysłowych, składy, magazyny, hurtownie, bazy transportowe, usługi, obiekty obsługi

komunikacji, obiekty rzemiosła i wytwórczości, budynki administracyjne i zaplecza socjalnego, funkcję mieszkaniową związaną z obiektem produkcyjnym lub usługowym, np. mieszkanie dla właściciela lub dysponenta obiektu na działce budowlanej, obiekty i urządzenia związane z obsługą produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych oraz gospodarstwach leśnych i rybackich, zieleń urządzoną i obiekty małej architektury, ścieżki piesze, rowerowe, infrastrukturę techniczną i komunikacyjną, budynki gospodarcze, parkingi, garaże. Ustala się: wysokość zabudowy do 15 m, powierzchnię zabudowy nie większą niż 80% powierzchni działki, powierzchnię biologicznie czynną nie mniejszą niż 10% powierzchni działki. Na obszarze przemysłowo-usługowym dopuszcza się obiekty i urządzenia służące produkcji energii z odnawialnych źródeł o mocy przekraczającej 100 kW, z wyłączeniem elektrowni wiatrowych, z zastrzeżeniem, iż strefy ochronne od tych obiektów i urządzeń muszą zawierać się w granicach danego obszaru.

Na obszarze zmiany studium obejmującej teren działek nr ewid. 158/1, 158/2 i 162 obr. Mierzęcin, gm. Dobiegniew, oznaczonych w zmianie studium symbolem PU, dopuszcza się lokalizację urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, z wyłączeniem elektrowni wiatrowych, dla których granice obszarów stanowią jednocześnie granice stref ochronnych. Wszystkie oddziaływania urządzeń wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych muszą zawierać się w granicach stref ochronnych.

Przyjęte w studium rozwiązania mają na celu umożliwienie rozwoju gminy i poprawę jakości życia mieszkańców z jednoczesnym zachowaniem zasad ochrony środowiska przyrodniczego oraz poszanowania dziedzictwa kulturowego.

Zostało to zapewnione m.in. poprzez:

- wskazanie terenów przeznaczonych pod zabudowę przemysłowo-usługową,
- wskazanie terenów pod lokalizację urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, z wyłączeniem elektrowni wiatrowych, a także ich stref ochronnych.

VI. OCENA WPLYWU USTALEŃ STUDIUM NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA

6.1 Analiza i ocena wpływu rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych na środowisko

Obszar zmiany Studium obejmuje tereny rolnicze pokryte roślinnością trawiastą w miejscowości Mierzęcin. Obszar zmiany Studium znajduje się w granicach obszarów chronionych: obszaru Natura 2000 „Lasy Puszczy nad Drawą” (podobnie jak cała gmina Dobiegniew), obszaru Natura 2000 „Uroczyska Puszczy Drawskiej” (obszar Chrapów) oraz Obszaru Chronionego Krajobrazu „Puszcza Drawska”. Ponadto obszar znajduje się w korytarzu ekologicznym Puszczy Drawskiej. Pomimo tego jest to teren zlokalizowany w sąsiedztwie drogi wojewódzkiej i linii kolejowej, który nie posiada wysokich walorów przyrodniczych jak np. sąsiadujące tereny doliny Mierzęckiej Strugi. Są to tereny użytkowane rolniczo ze zmienną intensywnością.

Zgodnie z ustaleniami zmiany Studium obszar ten przeznacza się na lokalizację zabudowy produkcyjno – usługowej z dopuszczeniem: zabudowy produkcyjnej i magazynowej, usług, centrów naukowo-badawczych, innowacyjnych, edukacyjnych i technologicznych, budynków administracyjnych i socjalnych, zbiorników wodnych, elektrowni fotowoltaicznych, miejsc postojowych, parkingów, utwardzonych placów, dojazdów, dróg serwisowych, infrastruktury technicznej i zieleni urządzonej.

Jednocześnie na terenie ustala się obowiązek stosowania rozwiązań mających na celu minimalizację uciążliwości spowodowanych prowadzeniem działalności gospodarczej w celu ochrony powietrza atmosferycznego, gleb, wód gruntowych oraz klimatu akustycznego, obowiązek ograniczenia uciążliwości powodowanych działalnością do granic działki budowlanej oraz zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, za wyjątkiem inwestycji celu publicznego z zakresu infrastruktury technicznej, w tym dróg publicznych. Na terenie dopuszcza się także lokalizacje farmy fotowoltaicznej o mocy przekraczającej 100 kW. W zakresie stref ochronnych terenów pod budowę urządzeń, wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, dla elektrowni fotowoltaicznych dopuszczonych na terenie 1PU ustala się: strefę ochronną od elektrowni fotowoltaicznej, która zawiera się w granicach terenu 1PU. W obszarze strefy zakazuje się lokalizacji obiektów mieszkalnych oraz obiektów przeznaczonych na stały lub czasowy pobyt ludzi.

W celu ochrony jakości wód powierzchniowych i podziemnych w ekofizjografii zaleca się wprowadzenie zorganizowanego sposobu odprowadzania ścieków i wód opadowych oraz pełnoprofilowego ich oczyszczania. Zgodnie z przepisami odrębnymi nie powinno dopuszczać się do odprowadzania nieoczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych, wód gruntowych i gruntu. Ustalenia zmiany Studium wprowadzają nakaz odprowadzenia ścieków z obszaru objętego ustaleniami zmiany Studium do sieci kanalizacyjnej. Ponadto dopuszcza się tymczasowe odprowadzanie ścieków do szczelnych zbiorników bezodpływowych. Ponadto ustala się obowiązek podczyszczania ścieków przemysłowych w miejscu ich wytwarzania przed ich wprowadzeniem do systemu kanalizacyjnego, zgodnie z przepisami odrębnymi.

W przypadku wód opadowych i roztopowych nakazuje się ich odprowadzanie do sieci kanalizacji deszczowej lub odprowadzanie nie zanieczyszczonych wód opadowych i roztopowych do gruntu. Dopuszcza się możliwość wykorzystania, gromadzenia w zbiornikach retencyjnych, wód opadowych lub roztopowych do celów gospodarczych i przeciwpożarowych. Ponadto ustala się odprowadzenie wód opadowych i roztopowych z placów manewrowych, dróg i parkingów utwardzonych po podczyszczeniu ze związków

ropopochodnych na działce inwestora, zgodnie z przepisami odrębnymi, do sieci kanalizacyjnej, gruntu lub wód powierzchniowych;

Zapisy te w sposób kompleksowy chronią jakość wód podziemnych i powierzchniowych na terenie zmiany Studium i w jego pobliżu. Obszar zmiany Studium wyposażony w sieć kanalizacyjną, co gwarantuje skuteczną ochronę wód gruntowych i wód jeziora przed zanieczyszczeniami dlatego planowane zagospodarowanie nie wpłynie na parametry wód gruntowych i jeziornych. Ustalenia zmiany Studium dopuszczają gromadzenia ścieków w zbiornikach bezodpływowych. Przy prawidłowym eksploatowaniu tego typu obiektów i instalacji jest to rozwiązanie korzystne, dla jakości wód podziemnych i powierzchniowych. Jednak w przypadku niewłaściwej eksploatacji tego typu instalacji może prowadzić do powstawania zagrożeń dla jakości wód powierzchniowych i podziemnych. Warto także zauważyć, że obszar ten znajduje się na wysokości ok. 15 m powyżej dna doliny Mierzęckiej Strugi dlatego nie powinien posiadać bezpośredniego powiązania hydraulicznego z wodami powierzchniowymi i podziemnymi w tamtym rejonie.

Na obszarze zmiany Studium ustala się zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, co jest zgodne z zakazami ustanowionymi dla obszaru chronionego krajobrazu. Ustala się ponadto zakaz lokalizacji zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, w szczególności zakładów o dużym lub zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii oraz zakaz składowania odpadów i magazynowania złomu w tym złomu za wyjątkiem magazynowania tymczasowego, zgodnie z przepisami ustawy o odpadach oraz gminnymi przepisami porządkowymi. Ograniczy to możliwość lokalizacji inwestycji szczególnie uciążliwych dla mieszkańców i środowiska. Dopuszczona funkcja farmy fotowoltaicznej potencjalnie może być zaliczona do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko w przypadku gdy zabudowa przemysłowa, w tym zabudowa systemami fotowoltaicznymi, lub magazynowa, wraz z towarzyszącą jej infrastrukturą, zajmuje powierzchnię zabudowy nie mniejszą niż: 0,5 ha na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy (*Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko*). Teren przeznaczony pod funkcje produkcyjno – usługowe w zmiany Studium zajmuje powierzchnię ok. 1,8 ha dlatego potencjalnie może wymagać decyzji środowiskowej w przypadku lokalizacji określonych typów inwestycji.

Dla całego obszaru zmiany Studium, położonego w zasięgu Głównych Zbiorników Wód Podziemnych („GZWP nr 127 Subzbiornik Złotów – Piła – Strzelce Krajeńskie” oraz „GZWP nr 136 Zbiornik międzymorenowy Dobiegniewo (Dobiegniew)”, obowiązuje zakaz: wysypywania i wylewania nieczystości do wód i gruntu, lokalizacji inwestycji, które mogą zanieczyszczać wody podziemne ze względu na wytwarzane ścieki, emitowane pyły i gazy oraz magazynowane odpady.

W zakresie zaopatrzenia w ciepło ustala się ogrzewanie budynków z indywidualnych źródeł ciepła z wykorzystaniem paliw stałych, paliw płynnych, odnawialnych, z biomasy, energii elektrycznej, źródeł geotermalnych, energii słonecznej, z urządzeń kogeneracyjnych oraz innych źródeł energii, których stosowanie jest zgodne z przepisami odrębnymi z zakresu ochrony środowiska. Lokalne źródła ciepła na gaz, węgiel czy koks emitują, oprócz zanieczyszczeń, duże ilości dwutlenku węgla, co ma wpływ na globalne zmiany klimatyczne. Ustalenia zmiany Studium nie wykluczają wykorzystania odnawialnych źródeł energii będących urządzeniami bezemisyjnymi.

Ustalenia zmiany Studium zapewniają minimalizację uciążliwości dla środowiska przyrodniczego, walorów krajobrazowych, środowiska glebowo – wodnego ale ich nie eliminują. W przypadku planowanego zagospodarowania nie jest to możliwe, choćby ze

względu na przekształcenie otwartych terenów rolnych o charakterze łąkowym w tereny zurbanizowane.

6.2 Wpływ ustaleń Studium na elementy środowiska we wzajemnym powiązaniu

Wpływ na gleby i powierzchnię ziemi

Tereny objęte zmiany Studium to głównie tereny niezainwestowane, w tym tereny rolne, łąkowe. Wprowadzenie nowej zabudowy spowoduje ograniczenie powierzchni biologicznie czynnych. Przekształceniu ulegnie rzeźba terenu w wyniku prowadzonych prac ziemnych przygotowujących tereny na posadowienie nowej zabudowy. Obszary zmiany Studium położone są na terenach płaskich, w większości o korzystnych warunkach geotechnicznych gdzie ewentualne prace ziemne będą niezauważalne. Pojawienie się nowych terenów utwardzonych, jak również rozwój komunikacji oraz miejsca postojowe mogą spowodować możliwość pojawienia się lokalnych ognisk zanieczyszczeń gleb substancjami ropopochodnymi oraz osadami. Postępowanie ze ściekami oraz wodami opadowymi są jednak dość ściśle regulowane zarówno w ustaleniach zmiany Studium jak i w przepisach szczegółowych dotyczących realizacji poszczególnych inwestycji. Dlatego uciążliwości tego typu powinny być stosunkowo niewielkie i nie będą czynnikami zmieniającymi właściwości wód gruntowych i powierzchniowych na terenie zmiany Studium i w jego otoczeniu. Ustalenia zmiany Studium zapewniają na terenach pozostawienie powierzchni biologicznie czynnych, jednak są to na tyle niewielkie powierzchnie że mogą nie zapewniać utrzymania naturalnej retencji glebowej. Dość rygorystyczne zapisy dotyczące odprowadzania wód opadowych z terenów utwardzonych oraz wymogi przepisów odrębnych również będą zabezpieczać wody gruntowe przed zanieczyszczeniami. Dlatego należy stwierdzić że lokalizacja zabudowy na obszarach zmiany Studium nie będzie miała wpływu na jakość wód w obrębie GZWP. Niestety zabudowa będzie mogła zająć stosunkowo duże powierzchnie w obrębie terenu (do 85%).

Nie prognozuje się znaczącego negatywnego wpływu ustaleń zmiany Studium na gleby i powierzchnię ziemi. Jednak wskaźniki zabudowy, mały udział terenów biologicznie czynnych nie będą gwarantować zachowanie dobrego stanu środowiska glebowego i przyczynia się do przekształceń powierzchni ziemi.

Wpływ na wody powierzchniowe i podziemne

Ustalenia zmiany Studium zobowiązują do odprowadzania zanieczyszczonych wód opadowych i roztopowych siecią kanalizacji deszczowej. Ponadto ustala się odprowadzenie wód opadowych i roztopowych z placów manewrowych, dróg i parkingów utwardzonych po podczyszczeniu ze związków ropopochodnych na działce inwestora, zgodnie z przepisami odrębnymi, do sieci kanalizacyjnej, gruntu lub wód powierzchniowych. Dlatego zanieczyszczone wody opadowe i roztopowe z ulic i terenów utwardzonych nie będą zanieczyszczać wód powierzchniowych lub gruntów i wód gruntowych. Zabudowa i zabetonowanie części terenu ogranicza możliwość zasilania wód gruntowych, a jednocześnie przyczynia się do zwiększenia przepływu w okolicznych ciekach.

Ustalenia zmiany Studium określają sposób odprowadzania ścieków siecią kanalizacji sanitarnej, co gwarantuje nie pogarszanie stanu wód gruntowych, podziemnych. Dopuszcza się jednak zbiorniki na nieczystości płynne. Rozwój zabudowy bez sieci kanalizacyjnej potencjalnie może prowadzić do wzrostu ilości zanieczyszczeń sanitarnych jednak w przypadku skanalizowania obszaru zagrożenie to zostaje wyeliminowane. Ponadto ustala się obowiązek podczyszczania ścieków przemysłowych w miejscu ich wytwarzania przed ich wprowadzeniem do systemu kanalizacyjnego, zgodnie z przepisami odrębnymi.

W przypadku skanalizowania obszaru zmiany Studium i wprowadzenia obowiązku odprowadzania ścieków i wód opadowych do sieci kanalizacyjnej nie prognozuje się wzrostu zagrożenia dla jakości wód powierzchniowych i podziemnych. Skanalizowanie obszaru zmiany Studium może wpłynąć na poprawę jakości wody. Dalszy rozwój terenów inwestycyjnych wyposażonych w kanalizację sanitarną i deszczową nie będzie powodował znacząco negatywnego oddziaływania na środowisko. W przypadku jednak dużego udziału terenów nieskanalizowanych istnieje ryzyko przenikania zanieczyszczeń do wód powierzchniowych i podziemnych.

Wpływ na powietrze atmosferyczne

W zakresie zaopatrzenia w ciepło ustala się ogrzewanie budynków z indywidualnych źródeł ciepła z wykorzystaniem paliw stałych, paliw płynnych, odnawialnych, z biomasy, energii elektrycznej, źródeł geotermalnych, energii słonecznej, z urządzeń kogeneracyjnych oraz innych źródeł energii, których stosowanie jest zgodne z przepisami odrębnymi z zakresu ochrony środowiska. Ustalenia zmiany Studium nie wykluczają wykorzystania odnawialnych źródeł energii będących urządzeniami bezemisyjnymi. Okresowo przekroczenia dopuszczalnych poziomów stężeń substancji w powietrzu możliwe są, ale jedynie w okresie grzewczym i przy niesprzyjających warunkach meteorologicznych (np. inwersje).

Czynnikiem wpływającym na pogorszenie stanu atmosfery będzie wzrost ruchu samochodowego, generowany m.in. przez tereny produkcyjno - usługowe w granicach MPZP. W efekcie zanieczyszczenie powietrza może wzrosnąć, szczególnie w pobliżu terenów komunikacyjnych, tym bardziej, że ustalenia zmiany Studium nie eliminują tych uciążliwości. Jedynie w okresie wegetacyjnym zieleń, szczególnie wysoka, będzie w pewnym stopniu redukowałą poziom zanieczyszczenia w powietrzu. Nie prognozuje się jednak, że wzrost poziomu zanieczyszczeń spowodowanym realizacją MPZP może sięgnąć wartości granicznych.

Prognozowana emisja będzie związana ze emisją niską z obiektów produkcyjno - usługowych. Nie prognozuje się znacząco negatywnego oddziaływania na jakość powietrza atmosferycznego.

Wpływ na klimat akustyczny

Obszar opracowania znajduje się częściowo w zasięgu hałasu komunikacyjnego (samochodowego i kolejowego), który może jeszcze wzrosnąć wraz ze wzrostem natężenia ruchu samochodowego na drogach dojazdowych. Rozwój zabudowy na obszarze zmiany Studium wpłynie na podniesienie poziomu tła akustycznego. Na terenie zmiany Studium nie będą zlokalizowane obiekty chronionych przed hałasem.

Prognozuje się nieznaczny wzrost hałasu jednak ze względu na pełnione funkcje nie będzie to hałas uciążliwy dla ludzi.

Wpływ na różnorodność biologiczną, świat roślinny i zwierzęcy

Ustalenia zmiany Studium określają minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej na poziomie co najmniej 15% powierzchni działek budowlanych. W związku z tym nieznaczna część powierzchni zmiany Studium będzie stanowić tereny biologicznie czynne. Sąsiedztwo terenów otwartych, w tym dolinnych sprawia, że obszar ten może być penetrowany przez drobne zwierzęta i gryzonie, ale także ptaki. Nie są to jednak główne obszary ekologiczne w strukturze gminy dlatego należy przypuszczać, że ich częściowe zabudowanie nie spowoduje zauważalnych zmian w jakości środowiska przyrodniczego.

W odniesieniu do występujących na terenie gminy ptaków i nietoperzy nie stwierdzono potencjalnie negatywnego wpływu planowanego zagospodarowania. Pomimo iż cały obszar zmiany Studium znajduje się w granicach ostoi ptasiej to główne gatunki charakterystyczne

dla tego obszaru związane są ze krajobrazem leśnym. W przypadku nietoperzy obszar gminy charakteryzuje się ich zmiennym występowaniem z koncentracją w otoczeniu terenów jeziornych i leśnych oraz mniejszą intensywnością występowania na terenach rolnych czy w pobliżu zabudowy. Znaczna część dobowych i/lub sezonowych przemieszczeń nietoperzy może odbywać się wzdłuż elementów krajobrazu, jakimi są miejscowości, drogi, lasy i zadrzewienia. Ewentualny rozwój zabudowy nie będzie powodował istotnych zmian w siedliskach, zimowiskach, trasach przelotów i miejscach żerowania nietoperzy.

Nie prognozuje się bezpośredniego wpływu na różnorodność biologiczną ustaleń zmiany Studium. Nie prognozuje się negatywnego wpływu na zachowanie siedlisk roślinnych. Nie prognozuje się znacznego negatywnego wpływu ustaleń zmiany Studium na faunę. Wprowadzenie zabudowy i presja antropogeniczna może wpływać na przemieszczenia migracyjne części zwierząt w inne rejony.

Wpływ na klimat lokalny

Wprowadzenie nowej zabudowy może mieć wpływ na modyfikację klimatu lokalnego, szczególnie w odniesieniu do zaburzeń pola wiatru, ograniczenia przewietrzania, podwyższenia średniej temperatury powietrza. Przy stosunkowo wysokiej intensywności zabudowy terenów może wystąpić także nasilenie się zjawisk charakterystycznych dla miejskiej wyspy ciepła (przesuszenie powietrza, spadek ilości tlenu w powietrzu) oraz rozszerzenia jej występowania.

Nie prognozuje się znaczących zmian klimatu lokalnego choć w skali lokalnej mogą być zauważalne.

Wpływ na krajobraz, zabytki i zasoby naturalne

Projekt zmiany Studium przeznaczona pod zainwestowanie powierzchnie objęte opracowaniem (ok. 1,8 ha). Ustalenia zmiany Studium w zakresie ukształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu wprowadzają szereg uregulowań, m.in. dotyczące wysokości budynków, minimalną powierzchnię terenu przeznaczoną na zieleni. Dzięki tym ustaleniom realizacji zmiany Studium powinna zapewnić zagospodarowanie obszaru w sposób uporządkowany.

VII. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, ZMNIEJSZANIE LUB KOMPENSOWANIE NEGATYWNYCH DZIAŁAŃ NA ŚRODOWISKO ORAZ PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH

Głównym zagrożeniem dla jakości środowiska na obszarze gminy jest niekontrolowany rozwój terenów zurbanizowanych kosztem terenów rolniczych i cennych przyrodniczo oraz degradacja układów komunikacji powodująca wzrost zagrożenie dla jakości środowiska gruntowo – wodnego, klimatu akustycznego i powietrza atmosferycznego. Na terenie gminy nie ma większych ośrodków przemysłowych.

Poważnym problemem jest emisja dolna z indywidualnych palenisk domowych, emisja komunikacyjna, prowadzona działalność rolnicza oraz rozwój jednostek urbanistycznych bez odpowiedniego zapewnienia infrastruktury kanalizacyjnej i zaopatrzenia w ciepło. Przez obszar gminy przebiega także korytarz komunikacyjny trasy o znaczeniu wojewódzkim. Drogi i związana z nimi infrastruktura winny być tak wkomponowane w krajobraz, aby nie obniżały walorów wizualnych i estetycznych terenu, przez które przebiegają.

W gospodarce rolnej konieczne jest propagowanie i sukcesywne wdrażanie programów rolno-środowiskowych Unii Europejskiej, dostosowywanie chemizacji upraw (w tym nawożenia) do pojemności gleb, dostosowanie form użytkowania ziemi i upraw do istniejących warunków przyrodniczych, kształtowanie równoległych z rolnictwem funkcji obszarów wiejskich.

W zakresie ładu przestrzennego konieczny jest harmonijny rozwój poszczególnych jednostek urbanistycznych oraz ograniczenie rozproszenia zabudowy. Nowo powstająca zabudowa powinna być wyposażona w odpowiednią infrastrukturę techniczną, co zapobiegnie degradacji środowiska. Korzystanie z walorów środowiska przyrodniczego powinno zakładać zachowanie równowagi tak, aby zapobiegać negatywnej antropopresji. Ochronie powinny podlegać zarówno obszary cenne przyrodniczo, obszary leśne jak i obszary zagrożenia powodziowego. Działania inwestycyjne w tych obszarach powinny uwzględniać zachowanie walorów przyrodniczych wraz z ich bioróżnorodnością i georóżnorodnością. W celu ograniczenia negatywnego oddziaływania realizacji Studium na środowisko przedstawia się następujące wnioski i propozycje działań:

- realizacja zabudowy na obszarach wskazanych w Studium powinna być poprzedzona wyposażeniem terenów w infrastrukturę techniczną, a przede wszystkim skanalizowaniem terenów oraz zapewnieniem dojazdu;
- powinien być prowadzony ścisły nadzór budowlany w celu uniknięcia nadmiernej rozbudowy i budowy nowych obiektów budowlanych.

Ustalenia analizowanego Studium są wynikiem kompromisu pomiędzy wymogami ochrony środowiska i życia człowieka, a koniecznością rozwoju urbanistycznego i społecznego gminy. Zaprezentowane rozwiązania są zgodne z ustawodawstwem odrębnym, dokumentami planistycznymi obowiązującymi na terenie powiatu i województwa i wykorzystują instrumenty planistyczne służące do zrównoważonego rozwoju terenów zurbanizowanych. Ustalenia Studium nie ingerują w tereny o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych i zawierają wiele rozwiązań korzystnych dla środowiska na obszarach zurbanizowanych, dlatego prognoza nie prezentuje rozwiązań alternatywnych do proponowanych w ustaleniach Studium uznając, że zaproponowane ustalenia są najkorzystniejsze dla środowiska w kontekście istniejących uwarunkowań i kierunków rozwoju gminy. Należy też zwrócić uwagę, że dokument Studium stanowi jedynie ramy rozwoju przestrzennego gminy, precyzowane następnie bardziej szczegółowo na etapie planów

miejscowych. Dlatego Studium dopuszcza na poszczególnych terenach różnorodne przeznaczenia np. zabudowę mieszkaniową, ale też rekreacyjną czy zielen. Umożliwia to regulowanie, „wariantowanie” zagospodarowania na poszczególnych terenach oczywiście w ramach ustalonych w Studium ogólnych zasad.

VIII. ANALIZA I OCENA CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYCH NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Projekt zmiany Studium uwzględnia cele ochrony środowiska zawarte w wielu dokumentach strategicznych opracowanych na szczeblu krajowym i regionalnym, a także zawarte w dyrektywach UE.

Dokumentami rangi międzynarodowej o charakterze przestrzennym, stanowiącym podstawę do formułowania celów ochrony środowiska w programach krajowych są konwencje międzynarodowe, przyjęte przez stronę polską, m. n.:

- Konwencja Genewska w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości z 1979 r. wraz z II protokołem siarkowym z 1994 r. (Oslo),
- Konwencja Berneńska o ochronie dzikiej fauny i flory europejskiej oraz ich siedlisk naturalnych z 1979 r.,
- Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Kioto, 1997 r. wraz Protokołem.,
- Konwencja Ramsarska o obszarach wodno – błotnych z 1971 r. ze zmianami w Paryżu (1982 r.) i Regina (1987 r.),
- Konwencja ONZ o ochronie różnorodności biologicznej z Rio de Janeiro, 1992 r.,
- Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Rio de Janeiro, 1992 r.,
- Protokół Montrealski w sprawie substancji zubażających warstwę ozonową z 1987 r. wraz z poprawkami londyńskimi (1990 r.), wiedeńskimi (1992 r.).

Ponadto zmiana Studium uwzględniają zapisy dokumentów strategicznych o randze krajowej. Są to między innymi:

- II Polityka ekologiczna państwa, która nawiązuje do priorytetowych kierunków działań określonych w VI Programie działań Unii Europejskiej w dziedzinie środowiska. Dokument ten wskazuje narzędzia ochrony środowiska, a także problemy związane ze współpracą międzynarodową ze szczególnym uwzględnieniem UE. Swoje cele i zakres działań wyznacza w trzech horyzontach czasowych: do roku 2002, do roku 2010 i do roku 2025.
- Polityka ekologiczna państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016 przedstawia cele w zakresie rozwiązań systemowych, wśród których wyróżnia włączenie aspektów ekologicznych do polityk sektorowych, a przede wszystkim do energetyki, przemysłu, transportu, gospodarki komunalnej i budownictwa, rolnictwa, leśnictwa i turystyki, aktywizację rynku na rzecz ochrony środowiska, zarządzanie środowiskiem, udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowisk, rozwój badań i postęp techniczny oraz ponoszenie odpowiedzialności za szkody w środowisku. Dokument ten dostrzega ważną rolę w ekologizacji planowania przestrzennego i użytkowania terenu oraz w edukacji ekologicznej i dostępie do informacji.
- Krajowa strategia ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Programem działań mówi o zachowaniu całej rodzimej przyrody, bez względu na jej formę użytkowania oraz stopień jej przekształcenia lub zniszczenia.
- Krajowy Program Zwiększania Lesistości, który jest instrumentem polityki leśnej w zakresie kształtowania przestrzeni przyrodniczej kraju, zawiera ogólne wytyczne

sporządzania regionalnych planów przestrzennego zagospodarowania w dziedzinie zwiększania lesistości.

- Krajowy Plan Gospodarki Odpadami określa zakres działania niezbędny do zaplanowania zintegrowanej gospodarki odpadami w kraju, w sposób zapewniający ochronę środowiska z uwzględnieniem obecnych i przyszłych możliwości technicznych, organizacyjnych.
- Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych jest programem inwestycji rozbudowy systemów oczyszczalni ścieków w sektorze komunalnym. Program pozwoli na wyeliminowanie nieoczyszczonych ścieków (pochodzących ze źródeł miejskich i aglomeracji) z wód powierzchniowych. Dokument dotyczy także poprawy jakości wód powierzchniowych, będących potencjalnym źródłem poboru ujęć komunalnych. Zamierzeniem Programu jest również pobudzenie inicjatyw lokalnych (nowe miejsca pracy) oraz pełne dostosowanie do wymogów Unii Europejskiej w zakresie wyposażenia w system oczyszczalni ścieków i kanalizacji.

Ponadto dla zmiany Studium istotne z punktu widzenia ochrony środowiska są priorytety wynikające z dokumentów ustanowionych na szczeblu rządowym, samorządowym, porozumień międzynarodowych oraz dokumentów i dyrektyw Unii Europejskiej. Do najważniejszych dokumentów zaliczyć należy:

- Koncepcję Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do roku 2030;
- Strategia Rozwoju Kraju do 2020,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020,
- Dyrektywy Unii Europejskiej: 98/83/UE z dnia 3 listopada 1998 r. w sprawie jakości wód przeznaczonych do spożycia przez ludzi, Dyrektywy Ramowej UE dotyczącej wody, przyjętej w 1997 r., Dyrektywy 98/15/EC z 27 lutego 1998 r. dot. wprowadzania zanieczyszczeń do wód, Dyrektywy Ramowej w sprawie ogólnych zasad gospodarowania odpadami 75/442/EWG z 15 lipca 1975 r., Dyrektywy 9/31 WE w sprawie odpadów niebezpiecznych, Dyrektywy 43/92 EEC z 21 maja 1992 r. (z późn. zm.) w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory oraz Dyrektywy 79/409/EWG z 2 kwietnia 1979 r. o ochronie ptaków, będąca podstawą tworzenia Europejskiej Sieci Ekologicznej NATURA 2000,

Ustanowione na poziomach międzynarodowym i krajowym cele polityki ekologicznej znalazły swoje odzwierciedlenie w opracowanych na poziomie regionalnym dokumentach strategicznych, takich jak: „Program Ochrony Środowiska Województwa Lubuskiego” czy „Plan Gospodarki Odpadami Województwa Lubuskiego”.

Z sześciu Programów Operacyjnych – jeden ma istotne znaczenie dla niniejszego Studium - PO Infrastruktura i Środowisko. Głównym celem Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko jest podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Polski i jej regionów poprzez rozwój infrastruktury technicznej przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska, zdrowia społeczeństwa, zachowaniu tożsamości kulturowej i rozwijaniu spójności terytorialnej. Cele szczegółowe PO Infrastruktura i Środowisko istotne dla województwa lubuskiego to:

- budowa infrastruktury zapewniającej, że rozwój gospodarczy Polski będzie dokonywał się przy równoczesnym zachowaniu i poprawie stanu środowiska naturalnego,
- zwiększenie dostępności głównych ośrodków gospodarczych w Polsce poprzez powiązanie ich siecią autostrad i dróg ekspresowych oraz alternatywnych wobec transportu drogowego środków transportu,

- zapewnienie długookresowego bezpieczeństwa energetycznego Polski poprzez dywersyfikację dostaw, zmniejszenie energochłonności gospodarki i rozwój odnawialnych źródeł energii.

Ponadto Lubuski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020 stawia sobie za cel utrzymanie wysokich standardów ekologicznych przez dalszą poprawę funkcjonowania infrastruktury ochrony środowiska przyrodniczego na poziomie regionalnym i lokalnym. Cel ten ma zostać osiągnięty poprzez realizację celów szczegółowych tj.:

- dalszą poprawę stanu środowiska przyrodniczego,
- poprawę warunków życia mieszkańców,
- zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego regionu.

Zakres wspieranych przez LRPO działań dotyczy przede wszystkim rozwoju i modernizacji infrastruktury ochrony środowiska przyrodniczego, poprawy jakości powietrza, efektywności energetycznej, rozwoju i wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz zarządzania ochroną środowiska przyrodniczego.

W planie zagospodarowania przestrzennego województwa lubuskiego, określono strategiczne cele rozwoju przestrzennego oparte o *„wielokierunkowy rozwój pod względem przestrzennym, społecznym oraz gospodarczym. Zrównoważony rozwój w obrębie wszystkich stref funkcjonalno-przestrzennych pozwoli na osiągnięcie wizji rozwoju, wg której województwo lubuskie zapewni mieszkańcom utrzymanie wysokiego poziomu życia oraz zyska wysoką pozycję ekonomiczną na tle kraju. Wykorzystanie innowacyjnego potencjału, nowoczesnych technologii i osiągnięć nauki pozwoli na wypromowanie obszaru jako atrakcyjnego miejsca do zamieszkania i rozwoju klasy kreatywnej, zapewniając dynamiczny wzrost gospodarczy, oparty na potencjale intelektualnym jego mieszkańców”*¹, przedstawiona wizja jest zgodna z celami Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego, której głównym priorytetem jest *„Wykorzystanie potencjałów województwa lubuskiego do wzrostu jakości życia, dynamizowania konkurencyjnej gospodarki, zwiększenia spójności regionu oraz efektywnego zarządzania jego rozwojem”*¹. Założenia wymienionych dokumentów opierają się o ochronę bogactwa i różnorodności biologiczną, wskazując na potrzebę ochrony strefy przyrodniczej, opartej na rozwinięciu i uzupełnieniu kwestii gospodarki wodno-ściekowej w województwie oraz kwestię stref - oceny jakości powietrza i aktualizacji obowiązujących przepisów prawa w tym zakresie.

Aktualizacja Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Lubuskiego na lata 2018 – 2024 zawiera analizę stanu gospodarki odpadami na terenie województwa wg rodzajów odpadów, wykazy instalacji i podmiotów zajmujących się gospodarką odpadami, prognozę zmian, cele, kierunki działań i opis całego systemu GO, harmonogram, a także sposób monitorowania wdrażania WPGO i wnioski z prognozy oddziaływania projektu planu na środowisko.

1. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa lubuskiego, przyjęty w dniu 23 kwietnia 2018 r., uchwałą Nr XLIV/667/18 przez Sejmik Województwa Lubuskiego (Dz. Urz. Woj. Lub. z dnia 2 maja 2018 r. poz. 1163).

IX. INFORMACJE O MOŻLIWYM ODDZIAŁYWANIU NA OBSZARY NATURA 2000 I OBSZARY CHRONIONE

Podstawową ostoją dla zasobów przyrody ożywionej na terenie gminy jest Drawieński Park Narodowy oraz obszary Natura 2000. Obszar parku narodowego na terenie gminy oraz obszary Natura 2000 (poza obszarem ptasim, który obejmuje całą gminę) są praktycznie niezagospodarowane i stanowią cenne ostoje zwierząt, w tym ptaków, a także objętych ochroną gatunków roślin.

Ponadto na terenie gminy Dobiegniew znajdują się obszary chronione utworzone w ramach projektu Sieci Ekologicznej Natura 2000. Należą do nich: „Lasy Puszczy nad Drawą” (ptasi), „Uroczyska Puszczy Drawskiej” (siedliskowy), „Lasy Bierzwnickie” (siedliskowy). W obszarach siedliskowych chronione są głównie obszary leśne z jeziorami i torfowiskami oraz związane z tym kompleksy roślinności i zespół zwierząt. W ramach obszary ptasiego występuje co najmniej 38 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 14 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Zagrożenie dla obszarów siedliskowych i ptasiego stanowi zmiana stosunków wodnych, usuwanie martwych drzew lub ich obumarłych fragmentów jak również wyręb niektórych starodrzewi i drzew dziuplastych, sadzenie monokultur drzew, a także presja turystyczna, głównie rozbudowa infrastruktury i związane z tym postępujące zanieczyszczenia wody. Zagrożeniem dla obszarów może być także zmiana stosunków wodnych na skutek pozyskiwanie piasku i żwiru czy budowy zbiorników wodnych (Mierzęcka Struga). Zagrożeniem dla środowiska gruntowo-wodnego mogą być także hodowle trzody chlewnej (Chomętowo).

Poza obszarami chronionymi na terenach rolnych i zagospodarowanych naturalne siedliska roślinne są rzadkie, dominuje szata roślinna, która jest odporna na degradację i posiada wysokie cechy adaptacji do trudnych warunków bytowania. Na obszarach rolnych i zurbanizowanych występuje także fauna, w tym ptaki i nietoperze, które nie odbiegają ilościowo i jakościowo od podobnych obszarów na terenie kraju.

Obszar zmiany Studium znajdują się w granicach obszarów chronionych: obszaru Natura 2000 „Lasy Puszczy nad Drawą” (podobnie jak cała gmina Dobiegniew), obszaru Natura 2000 „Uroczyska Puszczy Drawskiej” oraz Obszaru Chronionego Krajobrazu „Puszcza Drawska”. Należy podkreślić, że wymienione formy ochrony przyrody obejmują głównie siedliska leśne lub torfowiskowe a lokalizacja zabudowy produkcyjno - usługowej nie będzie miała bezpośredniego wpływu na jakość siedlisk roślinnych i zwierzęcych, gdyż odbywać się będzie na terenach użytkowanych rolniczo, poza zasięgiem głównych struktur przyrodniczych na obszarze gminy.

Dla obszaru Drawieńskiego Parku Narodowego oraz obszarów Natura 2000 „Lasy Puszczy nad Drawą” – PLB320016 i „Uroczyska Puszczy Drawskiej” – PLH320046 od kilku lat opracowywane są plan ochrony Drawieńskiego Parku Narodowego oraz plany zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 („Plan ochrony Drawieńskiego Parku Narodowego”, nr POIS.05.03.00-00-272/10 współfinansowany jest przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko działania 5.3. priorytetu V. Projekt realizowany jest w latach 2011-2014.). Wstępne wyniki prac inwentaryzacyjnych dotyczących ptaków zostały opublikowane na stronie projektu w opracowaniu pt.: „Wstępne wyniki inwentaryzacji ptaków Obszaru Specjalnej Ochrony „Lasy Puszczy nad Drawą” oraz próba oceny stanu ochrony wybranych gatunków”, Taxus SI, Klub Przyrodników, stan: luty 2013 oraz w sprawozdaniu z realizacji prac w ramach projektu pt.: „Wykonanie projektów planu ochrony Drawieńskiego Parku Narodowego oraz planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 „Uroczyska Puszczy Drawskiej (PLH320046) i „Lasy Puszczy nad Drawą” (PLB320016), Taxus SI, Klub Przyrodników, stan: marzec 2013). W ramach przeprowadzonych obserwacji dokonano oceny

liczebności populacji lęgowych gatunków ptaków z zał. 1 Dyrektywy Ptasiej i innych gatunków potencjalnie mogących stanowić przedmioty ochrony w obszarze Natura 2000 na 7 powierzchniach próbnych oraz na terenie parku. Podsumowano także prowadzone na terenie parku prace zmierzające do oceny liczebności i struktury ugrupowań wszystkich ptaków lęgowych, a na terenie obszaru Natura 2000 dane z inwentaryzacji stanowisk ptaków z zał. 1 poza powierzchniami. W okresie pozalęgowym na reprezentatywnej części wód obszaru wykonano sześciokrotną ocenę liczebności ptaków w okresie wędrówek i zimowania. W okresie od kwietnia do lipca, przeprowadzono liczenia uproszczoną metodą kartograficzną na 7 powierzchniach próbnych (żadna z tych powierzchni nie znajdowała się w granicach gminy Dobiegniew). Powierzchnia obszaru wynosi 190 279 ha, bez Drawieńskiego Parku Narodowego – 178 748 ha. Skontrolowano 7 739 ha, więc 4,36% powierzchni Obszaru Specjalnej Ochrony poza DPN. W roku 2013 planowane są badania na 7 kolejnych powierzchniach w południowej części obszaru, razem zajmą one ok. 10% powierzchni obszaru poza parkiem, a razem z terenem parku około 14% powierzchni całego obszaru Natura 2000. Łącznie na przebadanych powierzchniach stwierdzono 23 gatunki ptaków z zał. I Dyrektywy Ptasiej, lub inne, uznane za przedmioty ochrony w OSO „Lasy Puszczy nad Drawą”. Jak wskazują autorzy opracowania *„Zbyt mała przebadana łączna powierzchnia nie uprawnia do wyciągania daleko idących wniosków, choć stwierdzone zagęszczenie gatunków najliczniejszych, rozmieszczonych stosunkowo równomiernie, jak żuraw czy dzięcioł czarny, wskazuje na ich znacznie wyższą liczebność niż podawana w standardowym formularzu danych. Po prostej ekstrapolacji na terenie OSO poza parkiem gniazdowałoby 411 par żurawia i 465 par dzięcioła czarnego.”* Ptaki obserwowane były głównie w obszarach leśnych oraz w pobliżu niektórych akwenów wodnych i terenów błotnych. W wyniku prac terenowych prowadzonych w roku 2012 zaproponowano utworzenie 9 stref ochrony stanowisk gatunków antropofobnych – bielika, puchacza, orlika krzykliwego, bociana czarnego i włochatki. Jako że ponad 60% obszaru ostoi stanowią lasy, dlatego najistotniejszą rolę w kształtowaniu warunków funkcjonowania populacji prawie wszystkich gatunków ptaków dla których ochrony powstał obszar parku oraz Natura 2000, jest stan, wiek, struktura gatunkowa i przestrzenna lasów. Zagrożenia dla ptaków w tej sferze nie wynikają z ustaleń zmiany Studium, a z działań gospodarczych prowadzonych na terenie leśnym.

Dla gatunków o wysokiej antropofobii, istotnym zagrożeniem jest nadmierna penetracja ludzka obszaru związana z rozwojem zabudowy, działalnością gospodarczą, turystyką i wypoczynkiem, szczególnie rozwojem turystyki wodnej, a także pracami gospodarczymi w lasach. Istotne w tej grupie zagrożeń są nie tylko czynniki bezpośrednie, ale także pośrednie, powodujące wzrost antropopresji w dłuższej perspektywie czasowej – budowa, modernizacja lub udostępnianie dróg leśnych pozwalająca na łatwiejsze dotarcie w pobliże ostoi, zabudowa zagrodowa czy lotniskowa w enklawach śródleśnych, lokalizacja infrastruktury turystycznej na obrzeżach cieków czy jezior, powodująca wzrastającą penetrację ich obrzeży przez wędkarzy i turystów. Obszar zmiany Studium położony jest w pobliżu terenów zurbanizowanych i nie będzie miał wpływu na wspomniane gatunki. Penetracja ludzka jest także czynnikiem mającym wpływ na wysokość sukcesu lęgowego w odniesieniu do gatunków o mniejszej antropofobii – nurogęsia, gągoła czy zimorodka. Istotny czynnik stanowić może turystyka kajakowa w okresie lęgów, a szczególnie jej znaczne natężenie na Drawie. W odniesieniu do gatunków potencjalnie konfliktowych z gospodarką rybacką pewną rolę odgrywać może presja bezpośrednia – odstrzeliwanie rybołówów, kormoranów czy czapli w kompleksach hodowlanych stawów rybnych.

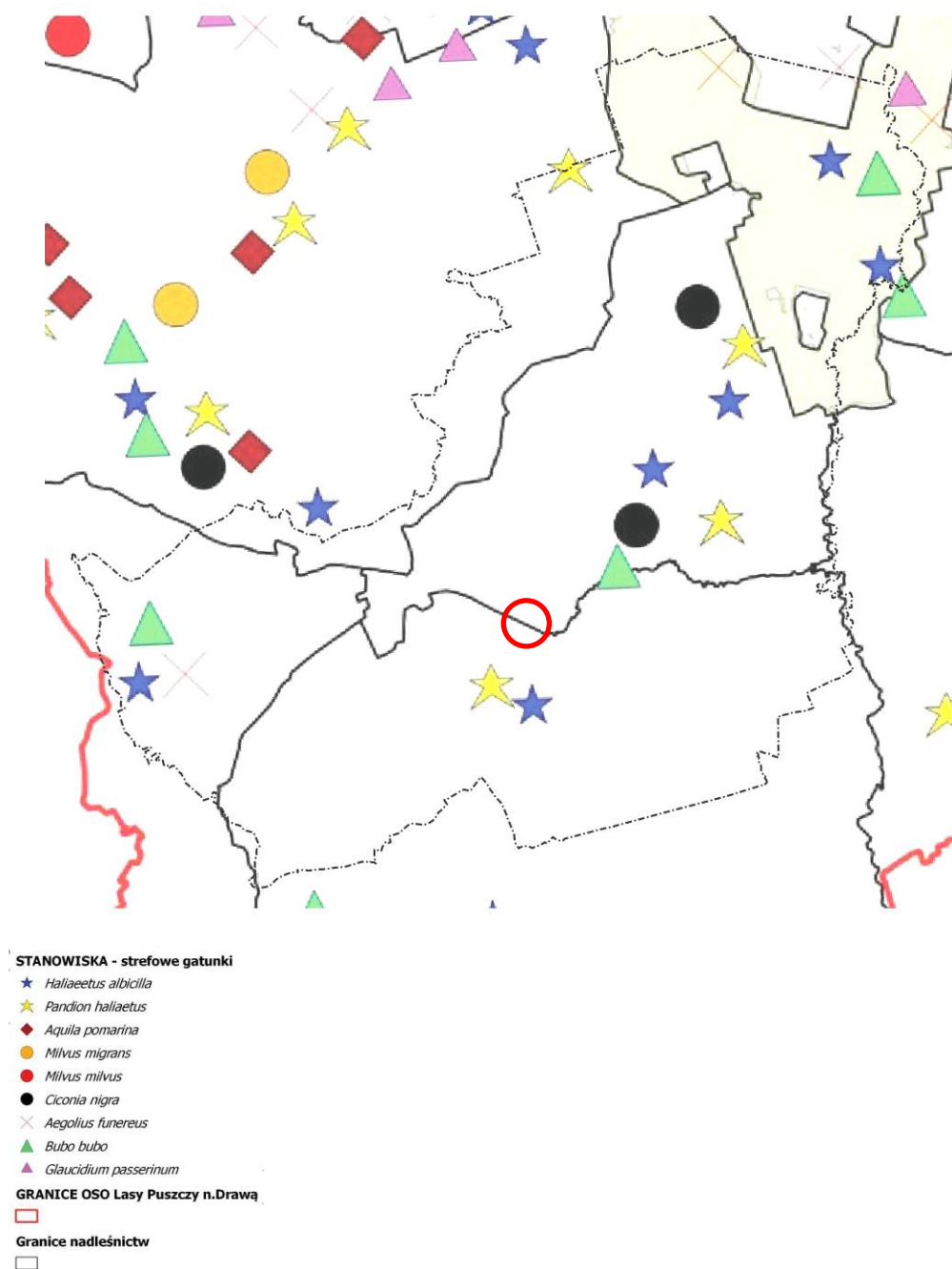
Dla grupy gatunków związanych żerowiskowo z krajobrazem otwartym, istotnym czynnikiem ograniczającym dostępność i stan żerowisk mogą być przekształcenia form użytkowania gruntów, w tym szczególnie upadek tradycyjnego rolnictwa i związana z tym rezygnacja z ekstensywnego użytkowania wilgotnych łąk i pastwisk. Przekształcenia te

prowadzą do ograniczania bazy żerowiskowej żurawia, kani rudej i innych gatunków. Dla kilku gatunków, między innymi bociana czarnego i żurawia, czynnikiem ograniczającym zasięg lęgówisk lub żerowisk może być zmniejszenie się powierzchni umiarkowanie podtopionych turzycowisk poprzez ich przesuszenie, nadmierne podtopienie lub ekspansję szuwarów mozgi i trzciny. Podobnie na gatunki te działa eliminacja z krajobrazu, w wyniku przywracania użytkowania łąk, a także zasypywania i zaorywania, podmokłych „nieużytków”, kompleksów szuwarów, oczek i innych zbiorników wodnych w krajobrazie rolniczym na obrzeżach obszaru. Jak pokazują wstępne wyniki przeprowadzonych prac inwentaryzacyjnych na terenach o największej urbanizacji oraz na terenach rolnych w gminie Dobiegniew nie wskazano na występowanie dużej ilości chronionych gatunków ptaków. Prace inwentaryzacyjne będą prowadzone nadal i zaprezentowane zostaną w ramach przygotowywanego planu zadań ochronnych dla obszaru OSO „Lasy Puszczy nad Drawą”, który obejmuje całą gminę Dobiegniew.

Na tym etapie opracowania należy stwierdzić, że ograniczony rozwój przestrzenny miejscowości na terenie gminy oraz skoncentrowanie procesów urbanizacyjnych w pobliżu istniejącej zabudowy, drogi wojewódzkiej i linii kolejowej pozwoli zachować najcenniejsze nie tylko dla ptaków tereny, zarówno leśne jak i rolne, łąkowe czy dolinne.

Obecność planowanego zagospodarowania nie będzie znacząco wpływać na integralność obszarów Natura 2000, ani stanowić z tego tytułu zagrożenia dla zachowania ich bioróżnorodności.

Ryc. 10. Rozmieszczenie wybranych gatunków ptaków na terenie gminy Dobiegniew (źródło: *Wstępne wyniki inwentaryzacji ptaków Obszaru Specjalnej Ochrony „Lasy Puszczy nad Drawą” oraz próba oceny stanu ochrony wybranych gatunków*, Taxus SI, Klub Przyrodników, stan: luty 2013). Przybliżona lokalizacja obszaru zmiany Studium – czerwony okrąg.

Zmiana Studium zakazuje przedsięwzięć zawsze mogących negatywnie oddziaływać na środowisko co jest zgodne z zakazem dla obszaru chronionego krajobrazu. W przypadku obszarów Natura 2000 wstępne badania przyrodnicze w ramach prac nad planem ochrony parku narodowego i planami zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 wskazują, że obszar zmiany Studium nie znajduje się w miejscu o najwyższej bioróżnorodności. Nie ma na nim chronionych i cennych przyrodniczo siedlisk roślinnych i zwierzęcych. Wynika to ze sposobu użytkowania (tereny rolne z roślinnością trawiastą) ale także położenia w pobliżu terenów zurbanizowanych w tym komunikacyjnych (droga wojewódzka i linia kolejowa) ale także z położenia poza głównymi strukturami przyrodniczymi obejmującymi doliny rzeczne i

kompleksy leśne. Dlatego planowane zagospodarowanie nie pozostanie obojętne dla środowiska jednak nie będzie wpływać na nie znacząco negatywnie.

X. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest dokumentem strategicznym na poziomie gminy umożliwiającym prowadzenie skutecznej polityki przestrzennej oraz umożliwiającym pozyskiwanie odpowiednich środków finansowych na realizację istotnych dla gminy przedsięwzięć inwestycyjnych (komunikacyjnych, infrastrukturalnych, gospodarczych). Brak realizacji ustaleń projektu Studium może przyczynić się do zakłócenia ładu przestrzennego oraz nasilenia się konfliktów pomiędzy potrzebami ochrony środowiska, a potrzebami rozwoju gospodarczego. Niekorzystne byłoby zaprzestanie realizacji działań w zakresie planowanego rozwoju przestrzennego gminy oraz rozwoju infrastruktury technicznej i systemu komunikacyjnego oraz ochrony i kształtowania systemów przyrodniczych. Stworzenie warunków do rozwoju gospodarczego i zachowania ładu przestrzennego, to jedne z najważniejszych zadań gminy prowadzące do podniesienia jakości życia. Brak realizacji ustaleń projektu Studium może prowadzić do chaotycznego rozwoju przestrzennego istniejących jednostek urbanistycznych, bez odpowiedniej infrastruktury technicznej oraz układu komunikacyjnego. Prowadzić to będzie do pogorszenia jakości funkcjonowania środowiska (gruntowo – wodnego, powietrza, klimatu akustycznego). Może także wprowadzać zagrożenie dla środowiska w obszarach cennych przyrodniczo, których zachowanie jest istotne w punkcie widzenia integralności i ciągłości systemów przyrodniczych na terenie kraju. Przy braku realizacji Studium zapewnienie ochrony, powiązań i trwałości funkcjonowania obszarów cennych przyrodniczo, byłoby prawdopodobnie niewielkie i skutkowałoby znaczną ekspansją antropogeniczną. Ustalenia Studium wskazują także na ograniczenia rozwoju przestrzennego związane z ochroną przeciwpowodziową.

W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Dobiegniew (uchwała Nr XLIV/266/14 Rady Miejskiej w Dobiegniewie z dnia 28.01.2014r.) obszar objęty niniejszą uchwałą stanowi: łąki i pastwiska o niskiej klasie gleb (RZ). W dniu 30.03.2017 r. Rada Miejska w Dobiegniewie podjęła uchwałę Nr XXIX/164/17 w sprawie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. W projektowanym studium obszar objęty niniejszą uchwałą zmienia przeznaczenie na tereny produkcyjne i usługowe.

Sporządzenie zmiany Studium ma służyć wspieraniu przedsiębiorczości na terenie gminy poprzez tworzenie warunków do rozwoju działalności inwestycyjno-gospodarczej. Poprzez zapisy w zmianie Studium, określające przeznaczenie terenu i zasady jego zagospodarowania, kształtowanie ładu przestrzennego, w tym zakazy i nakazy chroniące walory środowiska przyrodniczego i krajobrazu zostaną stworzone narzędzia prawne umożliwiające realizację inwestycji i zrównoważony rozwój wokół miejscowości.

W przypadku zaniechania realizacji ustaleń zmiany Studium teren ten pozostanie w funkcji rolniczej i będzie pełnił dotychczasowe funkcje przyrodnicze.

XI. METODY ANALIZY REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU STUDIUM

Przewidywane metody analizy realizacji postanowień projektu Studium pod kątem wpływu na środowisko mogą się odnosić do:

1. oddziaływania projektowanego zagospodarowania terenu,
2. przestrzegania ustaleń dotyczących przeznaczenia terenu, ukształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu, ustaleń dotyczących wyposażenia w infrastrukturę techniczną, ochrony i kształtowania środowiska i ładu przestrzennego, ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków.

Ad 1) W zakresie oddziaływania projektowanego zagospodarowania terenu na środowisko:

- w odniesieniu do przedsięwzięć, dla których wydano decyzję o uwarunkowaniach środowiskowych, obowiązywać będzie monitoring środowiska w zakresie i metodach określonych w wydanej decyzji,
- w odniesieniu do pozostałych terenów może to być monitoring państwowy środowiska, prowadzony przez odpowiednie organy administracji państwowej, powołane do badania stanu środowiska,
- w przypadku skarg mieszkańców na uciążliwości prowadzonej działalności w oparciu o analizę realizacji Studium i badanie skażenia środowiska powinien przeprowadzić odpowiedni organ administracji samorządowej.

Ad. 2) W zakresie realizacji przestrzegania ustaleń Studium powinny być okresowe przeglądy zainwestowania obszaru i realizacji Studium, wykonywane przez administrację samorządową na potrzeby oceny prowadzonej polityki przestrzennej. Częstotliwość okresowych przeglądów powinna być zgodna z przepisami szczególnymi (*Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*).

Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektu:

- rejestrowanie wniosków o sporządzenie miejscowych planów lub ich zmianę, gromadzenie materiałów z nimi związanych,
- ocenę zgodności wydanych decyzji i pozwoleń budowlanych z projektem,
- ocena i aktualizacja form ochrony przyrody i najcenniejszych siedlisk przyrodniczych,
- oceny rozwoju gospodarczego (przedsiębiorczości, przemian struktury agrarnej, rozwoju budownictwa, wzrostu lesistości),
- ocena warunków i jakości klimatu akustycznego wykonywane 1 raz na 4 lata.
- W zakresie monitoringu poszczególnych elementów środowiska odpowiedzialne są jednostki i instytucje związane z gospodarką wodną, zarządy dróg, starostwa powiatowe, urzędy wojewódzkie, a w zakresie ochrony przyrody Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska oraz jednostki wspomagające, zatrudniające ekspertów w dziedzinie ochrony środowiska, np. IMGW, Wody Polskie i inne. Zgodnie z art. 10 Dyrektywy 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w celu uniknięcia powielania monitoringu raporty o stanie i jakości poszczególnych elementów środowiska powinny być przekazywane do gminy.

W celu oceny wpływu zagospodarowania na środowisko i człowieka można zastosować wskaźniki monitoringu. Poza przyjętymi w przepisach odrębnych wskaźnikami dotyczącymi jakości poszczególnych komponentów środowiska można wykorzystać następujące parametry:

- jakość powietrza - liczba instalacji ogrzewania i podgrzewania wody gospodarczej w oparciu o paliwa ekologiczne (gaz, olej opałowy, energia elektryczna);
- jakość wód, gospodarka wodno-ściekowa - gospodarstwa podłączone do kanalizacji, gospodarstwa podłączone do bezodpływowych zbiorników na nieczystości (szamb);
- gospodarka odpadami - ilość wytwarzanych odpadów komunalnych na 1 mieszkańca;
- ochrona przyrody, bioróżnorodności, krajobrazu - obszar gminy objęty ochroną przyrody lub krajobrazu;
- klimat akustyczny - uciążliwość akustyczna dróg (na podstawie pomiarów zarządców).

XII. PROGNOZA ZMIAN ŚRODOWISKA W WYNIKU REALIZACJI USTALEŃ STUDIUM

12.1 Przyjęte założenia

Przy sporządzaniu niniejszej prognozy jako podstawowe przyjęto założenie, że autorzy projektu Studium uwzględnili wszystkie aspekty ochrony środowiska. Zapisy ustaleń projektu Studium przygotowane zostały tak, by w możliwie maksymalnym stopniu ograniczyć negatywne oddziaływanie przyszłych aktywności na stan środowiska naturalnego i zdrowie mieszkańców. Szczegółowe lokalizacje nowych inwestycji muszą być ustalane z uwzględnieniem przepisów szczególnych, dotyczących m.in. ochrony środowiska, co stanowi dodatkowe zabezpieczenie przed potencjalną degradacją środowiska.

W celu otrzymania metodologicznej przejrzystości prognozy oddziaływania ustaleń Studium na środowisko przyrodnicze dokonano klasyfikacji poszczególnych terenów pod kątem potencjalnych zagrożeń stanu środowiska, mogących wystąpić w wyniku realizacji dokumentu. Określono również przewidywany zasięg oddziaływania, jego rodzaj oraz trwałość i odwracalność. Ponadto scharakteryzowano wpływ ustaleń Studium oraz rodzaj oddziaływania na tereny przyległe do obszaru opracowania.

Wydzielono jedną grupę, w ramach powyższej klasyfikacji, którą przedstawiono na załączonej mapie w skali 1:10000 oraz opisano w niniejszym tekście.

A Obszar przemysłowo – usługowy **PU**.

12.2 Prognoza skutków wpływu ustaleń Studium na środowisko

Przyjęte i przedstawione powyżej założenia niniejszej prognozy opracowano w odniesieniu do wydzielonej grupy, oznaczonych na mapie „Prognozy ...” literą A. Przewiduje się następujące oddziaływanie ustaleń Studium na środowisko przyrodnicze, krajobraz i zdrowie mieszkańców:

A Tereny, na których prognozowany wpływ ustaleń Studium będzie generował **uciążliwości i zagrożenia dla środowiska**. Oddziaływania na środowisko:

- ograniczenie powierzchni biologicznie czynnej pod zabudowę i terenami utwardzonymi;
- emisja zanieczyszczeń gazowych i pyłowych z systemów grzewczych zorganizowanych oraz z terenów komunikacji;
- zauważalna emisja hałasu z terenów usługowych, produkcyjnych oraz komunikacji lokalnej;
- znaczny wzrost produkcji odpadów i ścieków;
- modyfikacja krajobrazu kulturowego i wprowadzenie barier ekologicznych;
- wysokie prawdopodobieństwo zanieczyszczenia wód gruntowych i gruntu wodami opadowymi ze związkami ropopochodnymi pochodzącymi z terenów komunikacji i terenów utwardzonych;
- zagrożenia środowiskowe wynikające z eksploatacji obiektów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej;
- konieczne wykorzystanie potencjału do produkcji energii ze źródeł odnawialnych.

Oddziaływanie ustaleń Studium na środowisko i krajobraz można ocenić w następujący sposób: pod względem charakteru – jako potencjalnie niekorzystne, pod względem

intensywności przekształceń – jako duże i zupełne, pod względem bezpośredniości oddziaływania – jako bezpośrednie i pośrednie, pod względem okresu trwania oddziaływania – jako długoterminowe, pod względem częstotliwości oddziaływania – jako stałe i okresowe, pod względem zasięgu przestrzennego – jako miejscowe i lokalne, pod względem trwałości oddziaływania – jako nieodwracalne.

12.3 Oddziaływanie ustaleń *Studium* poza obszarem opracowania

Realizacja ustaleń zmiany Studium będzie miała wpływ także na zmiany środowiska poza obszarem zmiany m. in. poprzez zaburzenie pola wiatru i ograniczenie przewietrzania, zaburzenie warunków klimatu lokalny, w tym pojawienie się wyspy ciepła, wzrost zanieczyszczeń powietrza. Ponadto planowane zainwestowanie generować będzie dodatkowych ruch samochodowy, co skutkuje większą emisją spalin i hałasu także na drogach prowadzących do obszaru MPZP.

Wprowadzenie terenów zurbanizowanych pociągnie za sobą wzrost zużycia wody, energii elektrycznej, ciepła i gazu, a także zwiększenie ilości ścieków i wód opadowych oraz odpadów przemysłowych, odprowadzanych z tego rejonu. Uciążliwości z tym związane zaznaczają się w miejscach utylizacji odpadów i ścieków komunalnych oraz w rejonach „produkcji” mediów.

Ponadto wprowadzenie terenów produkcyjno – usługowych w sąsiedztwie terenów mieszkaniowych może rodzić pewne konflikty przestrzenne uzależnione od prowadzonej działalności gospodarczej.

12.4 Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Zgodnie z przepisami zawartymi w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2021 r. poz. 247), z rozdziału 3, działu VI dotyczącego postępowanie w sprawie transgranicznego oddziaływania pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadku projektów polityk, strategii, planów i programów opracowywany dokument nie będzie miał środowiskowego oddziaływania transgranicznego.

12.5 Oddziaływanie skumulowane

Rozwój przestrzenny gminy ze względu na uwarunkowania środowiska jest ograniczony. Dlatego rozwój urbanistyczny gminy ogranicza się w większości do istniejących jednostek osadniczych i terenów wzdłuż ważniejszych ciągów komunikacyjnych. Uwarunkowanie przyrodnicze w konsekwencji gwarantują zrównoważony rozwój terenów gminy. Nie obserwujemy na tym obszarze nadmiernego zabudowywania terenów dolinnych czy zbytnej ingerencji w tereny leśne i cenne przyrodniczo, dlatego należy uznać, że skumulowane oddziaływania ustaleń projektu Studium na środowisko gminy będzie akceptowalne i nie będzie generowało znaczących zagrożeń środowiskowych. Pozwoli także na zachowanie korytarzy ekologicznych oraz terenów cennych przyrodniczo objętych ochroną.

XIII. STRESZCZENIE

Prognoza oddziaływania na środowisko obejmuje zagadnienia związane z problematyką ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego i kulturowego, ochroną zdrowia mieszkańców, ochroną zasobów naturalnych, a także kształtowaniem i ochroną walorów krajobrazowych. Analizuje stan funkcjonowania środowiska i jego poszczególnych elementów oraz określa potencjalne zmiany w przypadku braku realizacji ustaleń Studium, zarówno w obszarze opracowania, jak i w obszarach objętych przewidywanym oddziaływaniem. Ponadto zawiera informacje o przewidywanych przyrodniczych skutkach gospodarowania przestrzenią związanych z ustaleniami Studium.

Obszar zmiany Studium obejmuje tereny rolnicze pokryte roślinnością trawiastą w miejscowości Mierzęcin. Obszar zmiany Studium znajduje się w granicach obszarów chronionych: obszaru Natura 2000 „Lasy Puszczy nad Drawą” (podobnie jak cała gmina Dobiegniew), obszaru Natura 2000 „Uroczyska Puszczy Drawskiej” (obszar Chrapów) oraz Obszaru Chronionego Krajobrazu „Puszcza Drawska”. Ponadto obszar znajduje się w korytarzu ekologicznym Puszczy Drawskiej. Pomimo tego jest to teren zlokalizowany w sąsiedztwie drogi wojewódzkiej i linii kolejowej, który nie posiada wysokich walorów przyrodniczych jak np. sąsiadujące tereny doliny Mierzęckiej Strugi. Są to tereny użytkowane rolniczo ze zmienną intensywnością.

Zgodnie z ustaleniami zmiany Studium obszar ten przeznacza się na lokalizację zabudowy produkcyjno – usługowej z dopuszczeniem: zabudowy produkcyjnej i magazynowej, usług, centrów naukowo-badawczych, innowacyjnych, edukacyjnych i technologicznych, budynków administracyjnych i socjalnych, zbiorników wodnych, elektrowni fotowoltaicznych, miejsc postojowych, parkingów, utwardzonych placów, dojazdów, dróg serwisowych, infrastruktury technicznej i zieleni urządzonej.

Jednocześnie na terenie ustala się obowiązek stosowania rozwiązań mających na celu minimalizację uciążliwości spowodowanych prowadzeniem działalności gospodarczej w celu ochrony powietrza atmosferycznego, gleb, wód gruntowych oraz klimatu akustycznego, obowiązek ograniczenia uciążliwości powodowanych działalnością do granic działki budowlanej oraz zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, za wyjątkiem inwestycji celu publicznego z zakresu infrastruktury technicznej, w tym dróg publicznych. Na terenie dopuszcza się także lokalizacje farmy fotowoltaicznej o mocy przekraczającej 100 kW. W zakresie stref ochronnych terenów pod budowę urządzeń, wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, dla elektrowni fotowoltaicznych dopuszczonych na terenie IPU ustala się: strefę ochronną od elektrowni fotowoltaicznej, która zawiera się w granicach terenu IPU. W obszarze strefy zakazuje się lokalizacji obiektów mieszkalnych oraz obiektów przeznaczonych na stały lub czasowy pobyt ludzi.

W celu ochrony jakości wód powierzchniowych i podziemnych w ekofizjografii zaleca się wprowadzenie zorganizowanego sposobu odprowadzania ścieków i wód opadowych oraz pełnoprofilowego ich oczyszczania. Zgodnie z przepisami odrębnymi nie powinno dopuszczać się do odprowadzania nieoczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych, wód gruntowych i gruntu. Ustalenia zmiany Studium wprowadzają nakaz odprowadzenia ścieków z obszaru objętego ustaleniami zmiany Studium do sieci kanalizacyjnej. Ponadto dopuszcza się tymczasowe odprowadzanie ścieków do szczelnych zbiorników bezodpływowych. Ponadto ustala się obowiązek podczyszczania ścieków przemysłowych w miejscu ich wytwarzania przed ich wprowadzeniem do systemu kanalizacyjnego, zgodnie z przepisami odrębnymi.

W przypadku wód opadowych i roztopowych nakazuje się ich odprowadzanie do sieci kanalizacji deszczowej lub odprowadzanie nie zanieczyszczonych wód opadowych i

roztopowych do gruntu. Dopuszcza się możliwość wykorzystania, gromadzonych w zbiornikach retencyjnych, wód opadowych lub roztopowych do celów gospodarczych i przeciwpożarowych. Ponadto ustala się odprowadzenie wód opadowych i roztopowych z placów manewrowych, dróg i parkingów utwardzonych po podczyszczeniu ze związków ropopochodnych na działce inwestora, zgodnie z przepisami odrębnymi, do sieci kanalizacyjnej, gruntu lub wód powierzchniowych;

Zapisy te w sposób kompleksowy chronią jakość wód podziemnych i powierzchniowych na terenie zmiany Studium i w jego pobliżu. Obszar zmiany Studium wyposażony w sieć kanalizacyjną, co gwarantuje skuteczną ochronę wód gruntowych i wód jeziora przed zanieczyszczeniami dlatego planowane zagospodarowanie nie wpłynie na parametry wód gruntowych i jeziornych. Ustalenia zmiany Studium dopuszczają gromadzenia ścieków w zbiornikach bezodpływowych. Przy prawidłowym eksploatowaniu tego typu obiektów i instalacji jest to rozwiązanie korzystne, dla jakości wód podziemnych i powierzchniowych. Jednak w przypadku niewłaściwej eksploatacji tego typu instalacji może prowadzić do powstawania zagrożeń dla jakości wód powierzchniowych i podziemnych. Warto także zauważyć, że obszar ten znajduje się na wysokości ok. 15 m powyżej dna doliny Mierzęckiej Strugi dlatego nie powinien posiadać bezpośredniego powiązania hydraulicznego z wodami powierzchniowymi i podziemnymi w tamtym rejonie.

Na obszarze zmiany Studium ustala się zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, co jest zgodne z zakazami ustanowionymi dla obszaru chronionego krajobrazu. Ustala się ponadto zakaz lokalizacji zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, w szczególności zakładów o dużym lub zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii oraz zakaz składowania odpadów i magazynowania złomu w tym złomu za wyjątkiem magazynowania tymczasowego, zgodnie z przepisami ustawy o odpadach oraz gminnymi przepisami porządkowymi. Ograniczy to możliwość lokalizacji inwestycji szczególnie uciążliwych dla mieszkańców i środowiska. Dopuszczona funkcja farmy fotowoltaicznej potencjalnie może być zaliczona do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko w przypadku gdy zabudowa przemysłowa, w tym zabudowa systemami fotowoltaicznymi, lub magazynowa, wraz z towarzyszącą jej infrastrukturą, zajmuje powierzchnię zabudowy nie mniejszą niż: 0,5 ha na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy (*Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko*). Teren przeznaczony pod funkcje produkcyjno – usługowe w zmiany Studium zajmuje powierzchnię ok. 1,8 ha dlatego potencjalnie może wymagać decyzji środowiskowej w przypadku lokalizacji określonych typów inwestycji.

Dla całego obszaru zmiany Studium, położonego w zasięgu Głównych Zbiorników Wód Podziemnych („GZWP nr 127 Subzbiornik Złotów – Piła – Strzelce Krajeńskie” oraz „GZWP nr 136 Zbiornik międzymorenowy Dobiegniewo (Dobiegniew)”, obowiązuje zakaz: wysypywania i wylewania nieczystości do wód i gruntu, lokalizacji inwestycji, które mogą zanieczyszczać wody podziemne ze względu na wytwarzane ścieki, emitowane pyły i gazy oraz magazynowane odpady.

W zakresie zaopatrzenia w ciepło ustala się ogrzewanie budynków z indywidualnych źródeł ciepła z wykorzystaniem paliw stałych, paliw płynnych, odnawialnych, z biomasy, energii elektrycznej, źródeł geotermalnych, energii słonecznej, z urządzeń kogeneracyjnych oraz innych źródeł energii, których stosowanie jest zgodne z przepisami odrębnymi z zakresu ochrony środowiska. Lokalne źródła ciepła na gaz, węgiel czy koks emitują, oprócz zanieczyszczeń, duże ilości dwutlenku węgla, co ma wpływ na globalne zmiany klimatyczne.

Ustalenia zmiany Studium nie wykluczają wykorzystania odnawialnych źródeł energii będących urządzeniami bezemisyjnymi.

Ustalenia zmiany Studium zapewniają minimalizację uciążliwości dla środowiska przyrodniczego, walorów krajobrazowych, środowiska glebowo – wodnego ale ich nie eliminują. W przypadku planowanego zagospodarowania nie jest to możliwe, choćby ze względu na przekształcenie otwartych terenów rolnych o charakterze łąkowym w tereny zurbanizowane.

Prognoza zmian środowiska w wyniku realizacji ustaleń studium

Zgodnie z metodyką prognozy na obszarze objętym zmianą Studium wyznaczono jedną grupę terenów o umiarkowanie negatywnym wpływie na środowisko.

Obszar zmiany Studium znajduje się w granicach obszarów chronionych: obszaru Natura 2000 „Lasy Puszczy nad Drawą” (podobnie jak cała gmina Dobiegniew), obszaru Natura 2000 „Uroczyska Puszczy Drawskiej” oraz Obszaru Chronionego Krajobrazu „Puszcza Drawska”. Należy podkreślić, że wymienione formy ochrony przyrody obejmują głównie siedliska leśne lub torfowiskowe a lokalizacja zabudowy produkcyjno - usługowej na terenach rolnych nie będzie miała bezpośredniego wpływ na jakość siedlisk roślinnych i zwierzęcych.

Zmiana Studium zakazuje przedsięwzięć zawsze mogących negatywnie oddziaływać na środowisko co jest zgodne z zakazem dla obszaru chronionego krajobrazu. W przypadku obszarów Natura 2000 wstępne badania przyrodnicze w ramach prac nad planem ochrony parku narodowego i planami zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 wskazują, że obszar planu nie znajduje się w miejscu o najwyższej bioróżnorodności. Nie ma na nim chronionych i cennych przyrodniczo siedlisk roślinnych i zwierzęcych. Wynika to ze sposobu użytkowania (tereny rolne z roślinnością trawiastą) ale także położenia w pobliżu terenów zurbanizowanych w tym komunikacyjnych (droga wojewódzka i linia kolejowa) ale także z położenia poza głównymi strukturami przyrodniczymi obejmującymi doliny rzeczne i kompleksy leśne. Dlatego planowane zagospodarowanie nie pozostanie obojętne dla środowiska jednak nie będzie wpływać na nie znacząco negatywnie.

Ustalenia analizowanego Studium są wynikiem kompromisu pomiędzy wymogami ochrony środowiska i życia człowieka, a koniecznością rozwoju urbanistycznego i społecznego gminy. Zaprezentowane rozwiązania są zgodne z ustawodawstwem odrębnym, dokumentami planistycznymi obowiązującymi na terenie powiatu i województwa i wykorzystują instrumenty planistyczne służące do zrównoważonego rozwoju terenów zurbanizowanych. Ustalenia Studium nie ingerują w tereny o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych i zawierają wiele rozwiązań korzystnych dla środowiska na obszarach zurbanizowanych, dlatego prognoza nie prezentuje rozwiązań alternatywnych do proponowanych w ustaleniach Studium uznając, że zaproponowane ustalenia są najkorzystniejsze dla środowiska w kontekście istniejących uwarunkowań i kierunków rozwoju gminy. Należy też zwrócić uwagę, że dokument Studium stanowi jedynie ramy rozwoju przestrzennego gminy, precyzowane następnie bardziej szczegółowo na etapie planów miejscowych. Dlatego Studium dopuszcza na poszczególnych terenach różnorodne przeznaczenia np. zabudowę mieszkaniową, ale też rekreacyjną czy zieleń. Umożliwia to regulowanie, „wariantowanie” zagospodarowania na poszczególnych terenach oczywiście w ramach ustalonych w Studium ogólnych zasad.

Informacje o możliwym oddziaływaniu na obszary Natura 2000 i obszary chronione

Podstawową ostoją dla zasobów przyrody ożywionej na terenie gminy jest Drawieński Park Narodowy oraz obszary Natura 2000. Obszar parku narodowego na terenie gminy oraz obszary Natura 2000 (poza obszarem ptasim, który obejmuje całą gminę) są praktycznie

niezagospodarowane i stanowią cenne ostoje zwierząt, w tym ptaków, a także objętych ochroną gatunków roślin.

Ponadto na terenie gminy Dobiegniew znajdują się obszary chronione utworzone w ramach projektu Sieci Ekologicznej Natura 2000. Należą do nich: „Lasy Puszczy nad Drawą” (ptasi), „Uroczyska Puszczy Drawskiej” (siedliskowy), „Lasy Bierzwnickie” (siedliskowy). W obszarach siedliskowych chronione są głównie obszary leśne z jeziorami i torfowiskami oraz związane z tym kompleksy roślinności i zespół zwierząt. W ramach obszary ptasiego występuje co najmniej 38 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 14 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Zagrożenie dla obszarów siedliskowych i ptasiego stanowi zmiana stosunków wodnych, usuwanie martwych drzew lub ich obumarłych fragmentów jak również wyrąb niektórych starodrzewi i drzew dziuplastych, sadzenie monokultur drzew, a także presja turystyczna, głównie rozbudowa infrastruktury i związane z tym postępujące zanieczyszczenia wody. Zagrożeniem dla obszarów może być także zmiana stosunków wodnych na skutek pozyskiwanie piasku i żwiru czy budowy zbiorników wodnych (Mierzęcka Struga). Zagrożeniem dla środowiska gruntowo-wodnego mogą być także hodowle trzody chlewnej (Chomętowo).

Poza obszarami chronionymi na terenach rolnych i zagospodarowanych naturalne siedliska roślinne są rzadkie, dominuje szata roślinna, która jest odporna na degradację i posiada wysokie cechy adaptacji do trudnych warunków bytowania. Na obszarach rolnych i zurbanizowanych występuje także fauna, w tym ptaki i nietoperze, które nie odbiegają ilościowo i jakościowo od podobnych obszarów na terenie kraju.

Obszar zmiany Studium znajdują się w granicach obszarów chronionych: obszaru Natura 2000 „Lasy Puszczy nad Drawą” (podobnie jak cała gmina Dobiegniew), obszaru Natura 2000 „Uroczyska Puszczy Drawskiej” oraz Obszaru Chronionego Krajobrazu „Puszcza Drawska”. Należy podkreślić, że wymienione formy ochrony przyrody obejmują głównie siedliska leśne lub torfowiskowe a lokalizacja zabudowy produkcyjno - usługowej nie będzie miała bezpośredniego wpływu na jakość siedlisk roślinnych i zwierzęcych, gdyż odbywać się będzie na terenach użytkowanych rolniczo, poza zasięgiem głównych struktur przyrodniczych na obszarze gminy.

Dla obszaru Drawieńskiego Parku Narodowego oraz obszarów Natura 2000 „Lasy Puszczy nad Drawą” – PLB320016 i „Uroczyska Puszczy Drawskiej” – PLH320046 od kilku lat opracowywane są plan ochrony Drawieńskiego Parku Narodowego oraz plany zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 („Plan ochrony Drawieńskiego Parku Narodowego”, nr POIS.05.03.00-00-272/10 współfinansowany jest przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko działania 5.3. priorytetu V. Projekt realizowany jest w latach 2011-2014.). Wstępne wyniki prac inwentaryzacyjnych dotyczących ptaków zostały opublikowane na stronie projektu w opracowaniu pt.: „Wstępne wyniki inwentaryzacji ptaków Obszaru Specjalnej Ochrony „Lasy Puszczy nad Drawą” oraz próba oceny stanu ochrony wybranych gatunków”, *Taxus SI, Klub Przyrodników, stan: luty 2013* oraz w sprawozdaniu z realizacji prac w ramach projektu pt.: „Wykonanie projektów planu ochrony Drawieńskiego Parku Narodowego oraz planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 „Uroczyska Puszczy Drawskiej (PLH320046) i „Lasy Puszczy nad Drawą” (PLB320016), *Taxus SI, Klub Przyrodników, stan: marzec 2013*). W ramach przeprowadzonych obserwacji dokonano oceny liczebności populacji lęgowych gatunków ptaków z zał. 1 Dyrektywy Ptasiej i innych gatunków potencjalnie mogących stanowić przedmioty ochrony w obszarze Natura 2000 na 7 powierzchniach próbnych oraz na terenie parku. Podsumowano także prowadzone na terenie parku prace zmierzające do oceny liczebności i struktury ugrupowań wszystkich ptaków lęgowych, a na terenie obszaru Natura 2000 dane z inwentaryzacji stanowisk ptaków z zał. 1 poza powierzchniami. W okresie pozalęgowym na reprezentatywnej części wód obszaru

wykonano sześciokrotną ocenę liczebności ptaków w okresie wędrówek i zimowania. W okresie od kwietnia do lipca, przeprowadzono liczenia uproszczoną metodą kartograficzną na 7 powierzchniach próbnych (żadna z tych powierzchni nie znajdowała się w granicach gminy Dobiegniew). Powierzchnia obszaru wynosi 190 279 ha, bez Drawieńskiego Parku Narodowego – 178 748 ha. Skontrolowano 7 739 ha, więc 4,36% powierzchni Obszaru Specjalnej Ochrony poza DPN. W roku 2013 planowane są badania na 7 kolejnych powierzchniach w południowej części obszaru, razem zajmą one ok. 10% powierzchni obszaru poza parkiem, a razem z terenem parku około 14% powierzchni całego obszaru Natura 2000. Łącznie na przebadanych powierzchniach stwierdzono 23 gatunki ptaków z zał. I Dyrektywy Ptasiej, lub inne, uznane za przedmioty ochrony w OSO „Lasy Puszczy nad Drawą”. Jak wskazują autorzy opracowania *„Zbyt mała przebadana łączna powierzchnia nie uprawnia do wyciągania daleko idących wniosków, choć stwierdzone zagęszczenie gatunków najliczniejszych, rozmieszczonych stosunkowo równomiernie, jak żuraw czy dzięcioł czarny, wskazuje na ich znacznie wyższą liczebność niż podawana w standardowym formularzu danych. Po prostej ekstrapolacji na terenie OSO poza parkiem gniazdowałoby 411 par żurawia i 465 par dzięcioła czarnego.”* Ptaki obserwowane były głównie w obszarach leśnych oraz w pobliżu niektórych akwenów wodnych i terenów błotnych. W wyniku prac terenowych prowadzonych w roku 2012 zaproponowano utworzenie 9 stref ochrony stanowisk gatunków antropofobnych – bielika, puchacza, orlika krzykliwego, bociana czarnego i włochatki. Jako że ponad 60% obszaru ostoi stanowią lasy, dlatego najistotniejszą rolę w kształtowaniu warunków funkcjonowania populacji prawie wszystkich gatunków ptaków dla których ochrony powstał obszar parku oraz Natura 2000, jest stan, wiek, struktura gatunkowa i przestrzenna lasów. Zagrożenia dla ptaków w tej sferze nie wynikają z ustaleń zmiany Studium, a z działań gospodarczych prowadzonych na terenie leśnym.

Dla gatunków o wysokiej antropofobii, istotnym zagrożeniem jest nadmierna penetracja ludzka obszaru związana z rozwojem zabudowy, działalnością gospodarczą, turystyką i wypoczynkiem, szczególnie rozwojem turystyki wodnej, a także pracami gospodarczymi w lasach. Istotne w tej grupie zagrożeń są nie tylko czynniki bezpośrednie, ale także pośrednie, powodujące wzrost antropopresji w dłuższej perspektywie czasowej – budowa, modernizacja lub udostępnianie dróg leśnych pozwalająca na łatwiejsze dotarcie w pobliże ostoi, zabudowa zagrodowa czy letniskowa w enklawach śródleśnych, lokalizacja infrastruktury turystycznej na obrzeżach cieków czy jezior, powodująca wzrastającą penetrację ich obrzeży przez wędkarzy i turystów. Obszar zmiany Studium położony jest w pobliżu terenów zurbanizowanych i nie będzie miał wpływu na wspomniane gatunki. Penetracja ludzka jest także czynnikiem mającym wpływ na wysokość sukcesu lęgowego w odniesieniu do gatunków o mniejszej antropofobii – nurogęsia, gągoła czy zimorodka. Istotny czynnik stanowić może turystyka kajakowa w okresie lęgów, a szczególnie jej znaczne natężenie na Drawie. W odniesieniu do gatunków potencjalnie konfliktowych z gospodarką rybacką pewną rolę odgrywać może presja bezpośrednia – odstrzeliwanie rybołówów, kormoranów czy czapli w kompleksach hodowlanych stawów rybnych.

Dla grupy gatunków związanych żerowiskowo z krajobrazem otwartym, istotnym czynnikiem ograniczającym dostępność i stan żerowisk mogą być przekształcenia form użytkowania gruntów, w tym szczególnie upadek tradycyjnego rolnictwa i związana z tym rezygnacja z ekstensywnego użytkowania wilgotnych łąk i pastwisk. Przekształcenia te prowadzą do ograniczania bazy żerowiskowej żurawia, kani rudej i innych gatunków. Dla kilku gatunków, między innymi bociana czarnego i żurawia, czynnikiem ograniczającym zasięg lęgowisk lub żerowisk może być zmniejszanie się powierzchni umiarkowanie podtopionych turzycowisk poprzez ich przesuszenie, nadmierne podtopienie lub ekspansję szuwarów mozgi i trzciny. Podobnie na gatunki te działa eliminacja z krajobrazu, w wyniku przywracania użytkowania łąk, a także zasypywania i zaorywania, podmokłych „nieużytków”,

kompleksów szuwarów, oczek i innych zbiorników wodnych w krajobrazie rolniczym na obrzeżach obszaru. Jak pokazują wstępne wyniki przeprowadzonych prac inwentaryzacyjnych na terenach o największej urbanizacji oraz na terenach rolnych w gminie Dobiegniew nie wskazano na występowanie dużej ilości chronionych gatunków ptaków. Prace inwentaryzacyjne będą prowadzone nadal i zaprezentowane zostaną w ramach przygotowywanego planu zadań ochronnych dla obszaru OSO „Lasy Puszczy nad Drawą”, który obejmuje całą gminę Dobiegniew.

Na tym etapie opracowania należy stwierdzić, że ograniczony rozwój przestrzenny miejscowości na terenie gminy oraz skoncentrowanie procesów urbanizacyjnych w pobliżu istniejącej zabudowy, drogi wojewódzkiej i linii kolejowej pozwoli zachować najcenniejsze nie tylko dla ptaków tereny, zarówno leśne jak i rolne, łąkowe czy dolinne.

Obecność planowanego zagospodarowania nie będzie znacząco wpływać na integralność obszarów Natura 2000, ani stanowić z tego tytułu zagrożenia dla zachowania ich bioróżnorodności.

Zmiana Studium zakazuje przedsięwzięć zawsze mogących negatywnie oddziaływać na środowisko co jest zgodne z zakazem dla obszaru chronionego krajobrazu. W przypadku obszarów Natura 2000 wstępne badania przyrodnicze w ramach prac nad planem ochrony parku narodowego i planami zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 wskazują, że obszar zmiany Studium nie znajduje się w miejscu o najwyższej bioróżnorodności. Nie ma na nim chronionych i cennych przyrodniczo siedlisk roślinnych i zwierzęcych. Wynika to ze sposobu użytkowania (tereny rolne z roślinnością trawiastą) ale także położenia w pobliżu terenów zurbanizowanych w tym komunikacyjnych (droga wojewódzka i linia kolejowa) ale także z położenia poza głównymi strukturami przyrodniczymi obejmującymi doliny rzeczne i kompleksy leśne. Dlatego planowane zagospodarowanie nie pozostanie obojętne dla środowiska jednak nie będzie wpływać na nie znacząco negatywnie.

Projekt *Studium* stwarza warunki do ograniczenia lub eliminacji części z negatywnych skutków planowanych zmian. Ich realizacja i ostateczny wpływ na środowisko przyrodnicze powinny być regulowane na etapie planów miejscowych oraz konkretnych decyzji administracyjnych wydawanych w oparciu o te dokumenty z zastosowaniem regulacji wynikających z przepisów dotyczących ochrony przyrody i środowiska.